ProARME

Anul I ● Nr. 3 ● octombrie 2009

Revistă trimestrială de cultură militară și patriotică

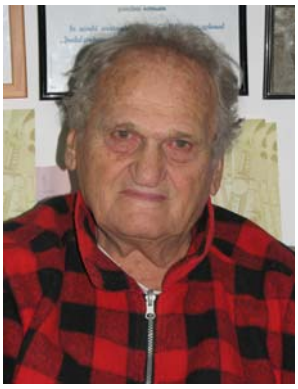
Patria este norodul, iar nu tagma jefuitorilor (T. Vladimirescu)

3

Revoluţia Lupului Sur

17

“Complotul” coloneilor

13

Preludiu pentru războiul de mâine

Poveste din America Latină

de Constantin Pişlea

În Honduras, preşedintele are voie să stea la comandă patru ani. Un singur mandat, după care e obligat să spună „adios". În ciuda acestui fapt, Manuel Zelaya a încercat să cheme populaţia la un referendum de modificare a Constituţiei şi, mai ales, a articolului care-l împiedica să mai fie preşedinte pentru încă patru ani. Luând la cunoştinţă de acest plan şi de alte nereguli comise de şeful statului, Curtea Supremă a dat ordin armatei să-l aresteze pe Zelaya.

Grafică de Octavian Covaci

Militarii au executat ordinul întocmai, ba chiar l-au şi expulzat pe „ilegalist" în Costa Rica. Unele surse spun că Zelaya a fost luat aşa cum a fost găsit în dimineaţa zilei de 28 iunie, adică în pijamale. Sigur, preşedintele interimar, Roberto Micheletti, fost şef al Congresului, are justificări pentru fiecare măsură în parte şi chiar, într-un interviu detaliat pentru Fox News, a explicat cum este înţeleasă democraţia în Honduras. Folosind o engleză amuzantă, Micheletti a susţinut că Zelaya a încercat să instaureze dictatura şi să-i copieze pe liderii din Venezuela, Nicaragua sau Ecuador.

Fostul preşedinte, reîntors pe furiş în ţară şi refugiat la Ambasada Braziliei din capitala Hondurasului, Tegucigalpa, a spus la rândul său că interimarul a instaurat dictatura printr-o lovitură de stat. Între timp, unele ţări (Statele Unite plus cele enumerate mai sus) au impus sancţiuni economice Hondurasului, un popor şi aşa răvăşit de sărăcie, cutremure (unul de 7,1 grade pe Richter a avut loc în mai anul acesta), uragane, malarie şi holeră.

Peste toate acestea există fotbalul. Luna trecută, când ai noştri învingeau eroic echipa Insulelor Feroe, Hondurasul s-a impus în El Salvador şi s-a calificat, după 27 de ani, la Campionatul Mondial. La puţin timp după încheierea partidei, interimarul Micheletti a ieşit la TV, alături de familie, şi a spus că a doua zi toţi cetăţenii au liber.

Este uşor de înţeles bucuria poporului „catracho" (poreclit aşa după numele unui general din secolul XIX). În sărăcie, fotbalul a rămas una dintre singurele laturi care asigură traiul naţiunii. În 1982, Hondurasul, abia ieşit de sub dictatura militară, era egala Spaniei şi a Irlandei de Nord la Mondial. Tot atunci, a intrat în vigoare şi Constituţia pe care se ceartă astăzi vechea şi noua conducere a statului. Micheletti, încă nerecunoscut ca lider de comunitatea internaţională, a spus, printre altele, în discursul post-calificare, că „în ţara aceasta toţi suntem înnebuniţi după fotbal. Echipa naţională ne uneşte". A stopat pentru o zi negocierile cu Zelaya şi a lăsat fericirea să curgă inconştientă pe străzile crăpate ale Capitalei, în timp ce fostului preşedinte i se tăia curentul şi linia telefonică de la Ambasada Braziliei.

Măcar ei sunt la Mondiale!

ProARME
Revistă de cultură militară şi patriotică

ISSN 2065-9903

Fondator: Bogdan DIDESCU
Redactori: Karola KIM
Marius VASILE
Tehnoredactare: Maria NEDELCU
Corectură: Rheea DELFI

Adresa redacţiei:
Oraş Fieni, str. Podişorului Nr. 8, Jud. Dâmboviţa
Cod 135100

E-mail: *pro.arme@yahoo.com*
Telefon mobil: 0788.144.910

"Puştoaica" Foto: DanG.

Se permite orice reproducere cu citarea sursei. Răspunderea juridică aparţine semnatarilor articolelor. Manuscrisele nu se înapoiază şi nici nu se publică dacă nu sunt interesante din punct de vedere istoric, militar sau cel puţin literar. Sunt avute în vedere cu prioritate materialele culese deja în fontul *Times New Roman*, caracter 14, preferabil cu diacritice.

Revoluţia Lupului Sur

Interviu de Dan Gîju

I-am spus *Lupul Sur* de cum l-am văzut, în urmă cu ceva ani, în nişte împrejurări, le-aş aprecia – cel puţin interesante, relatate en-passant într-unul din romanele mele. Îl bănuisem atunci că face joc dublu – mai mult o intuiţie... masculină, i-aş zice –, ca atare n-am fost dispus niciodată să pun prea mult preţ pe vorbele lui. Duce cu el, însă, un ceva de lup... subcarpatic, atât în înfăţişare cât şi în spirit, şi asta mi-a impus acel respect care poate contura, în condiţii normale, de linişte şi pace, la o amiciţie de circumstanţă, ca între doi bărbaţi cu temperament total diferit, cu pregătire şi educaţie deloc asemănătoare, dar care nu au nimic de împărţit decât, eventual, o impresie, o vorbă bună, un salut, o strângere de mână, poate un ideal. În ce mă priveşte – am spus că nu-l ştiu de prea mult timp –, pentru mine întotdeauna aşa a arătat, adică între două vârste, potrivit de statură, conformaţie atletică, părul negru, poate prea negru pentru anii lui (este născut în 1951, în Târgovişte), ceea ce contrastează izbitor cu barba colilie, tunsă scurt, crescută pe toată faţa, care abia-i maschează o cicatrice dubioasă, mai degrabă urmele unei arsuri, imediat sub bărbie, pe partea dreaptă. Îmi spusese acum un an şi ceva că vrea să scrie o carte pe baza amintirilor sale, cât şi a documentelor pe care le are de la revoluţie şi că ar vrea să-l ajut să o pună în operă, el cu materia brută, eu cu stilizarea. Mi-a spus-o pe un ton degajat, convins că musai să-i ştiu *pedigree*-ul. Mi-a lansat propunerea, deci, dar fără a insista, convins fiind că un ziarist pur sânge nu are cum rata un „personaj" atât de important pentru revoluţia târgovişteană cum e el. Nu prea ştiam, şi nici flerul nu m-a ajutat, ca atare, luat cu alte treburi am şi uitat. L-am reîntâlnit întâmplător pe 7 octombrie, în „săgeata albastră" de 17.20, de la Bucureşti spre Târgovişte, când, între două vorbe, mi-a spus că trage tare cu cartea, mai exact că a „angajat" câţiva ziarişti – între care şi doi dintre prietenii mei –, fiecare pentru un capitol, şi trage tare, „până pe 22 noiembrie (adică în vreo şase săptămâni!, n.n.), la alegeri, vreau să fie gata!". Sigur că l-am întrebat de ce se grăbeşte aşa şi mi-a spus (între noi fie vorba, din câte-i cunosc pe cei doi, nici într-un an de acum încolo nu va fi gata cartea), dar nu asta are importanţă. Ci, mai degrabă, sentimentul de regret care m-a încercat nu că pierdusem o ocazie (acesta m-a atins vag abia la Târgovişte, pe peron, când, înainte de a ne despărţi, convenind încă o întâlnire pentru retuşarea materialului, i-am pus ultima întrebare), ci când mi-a propus din nou ca să-l ajut, dar la un singur capitol, ca şi ceilalţi. Probabil că intrat în criză de timp, de data aceasta chiar a insistat un pic. Ezitam... Nu am fost niciodată omul termenelor scurte. Cu atât mai mult adeptul „peniţelor amestecate". În plus, eram după o zi grea, nu de foc, dar suficient de obositoare ca să mă scoată din formă. Lupul Sur nu arăta nici el prea apt combatant, dimpotrivă, luase din geanta diplomat un ziar, mi se pare că *România liberă*, hotărât să se relaxeze. Şi atunci, pe moment, în timp ce trenul se punea în mişcare, mi-am zis că un capitol dintr-o nouă carte ar fi mult prea complicat pentru unul ca mine pe acest final de an. Dar, întrucât urma să călătorim împreună fix 80 de

22 decembrie 2006

minute... Pe scurt, cu riscul de a-i deranja pe cei câţiva călători nimeriţi prin preajmă (deşi până la urmă nu a fost niciun deranj pentru că au ascultat toţi, cu urechile ciulite, n.n.), am scos laptopul şi, în vreme ce-l deschideam, i-am pus prima întrebare. Restul a venit ca de la sine.

Virgil Gabriel Păun (aici în anul 1977, când absolvise Şcoala regimentală de ofiţeri de rezervă „Detaşamentul Păuliş", de la Lipova), protagonistul acestor pagini, este unul dintre cei mai cunoscuţi revoluţionari târgovişteni. S-a născut la 8 iulie 1951, în fosta Cetate de Scaun, ca fiu de chiabur. A ajuns, totuşi, subinginer de automobile şi, după revoluţie, jurist. Este foarte mândru de gradul său de locotenent de auto în rezervă. Membru fondator al PNŢ-CD, filiala Dâmboviţa, monarhist convins, din familie, a susţinut cu bani grei, după propria-i afirmaţie, venirea PNŢ-CD la putere în urmă cu ceva ani. Fost, de asemenea, preşedinte al filialei judeţene a Uniunii Generale a Industriaşilor Români (1996-1999). La data conturării acestui interviu, tocmai luase decizia fermă de a publica o carte-document despre revoluţie, aşa cum a trăit-o el; proiect pe care l-a tot amânat de vreo 20 de ani.

1. Revoluţionari şi cârtiţe

– Unde v-a surprins revoluţia, domnule Păun?

– (*Surâde.*) Nu m-a surprins, eram pregătit deja, din data de 16!

– Cum adică, eraţi pregătit?

– Aşteptam să se întâmple din secundă în secundă. Ştiam ce, eram pe frecvenţă 24 de ore din 24...

– ?!

– ...Cu *Europa liberă*! Ascultam... Şi la exact cinci minute de când s-a dat pe televizor fuga lui **Ceauşescu** de pe clădirea Comitetului Central, eu eram în faţa Prefecturii. La *judeţeana de partid*, cum îi spuneam atunci! Mai erau acolo încă patru inşi, cu mine cinci.

– Cine erau ceilalţi? Îi mai ţineţi minte?

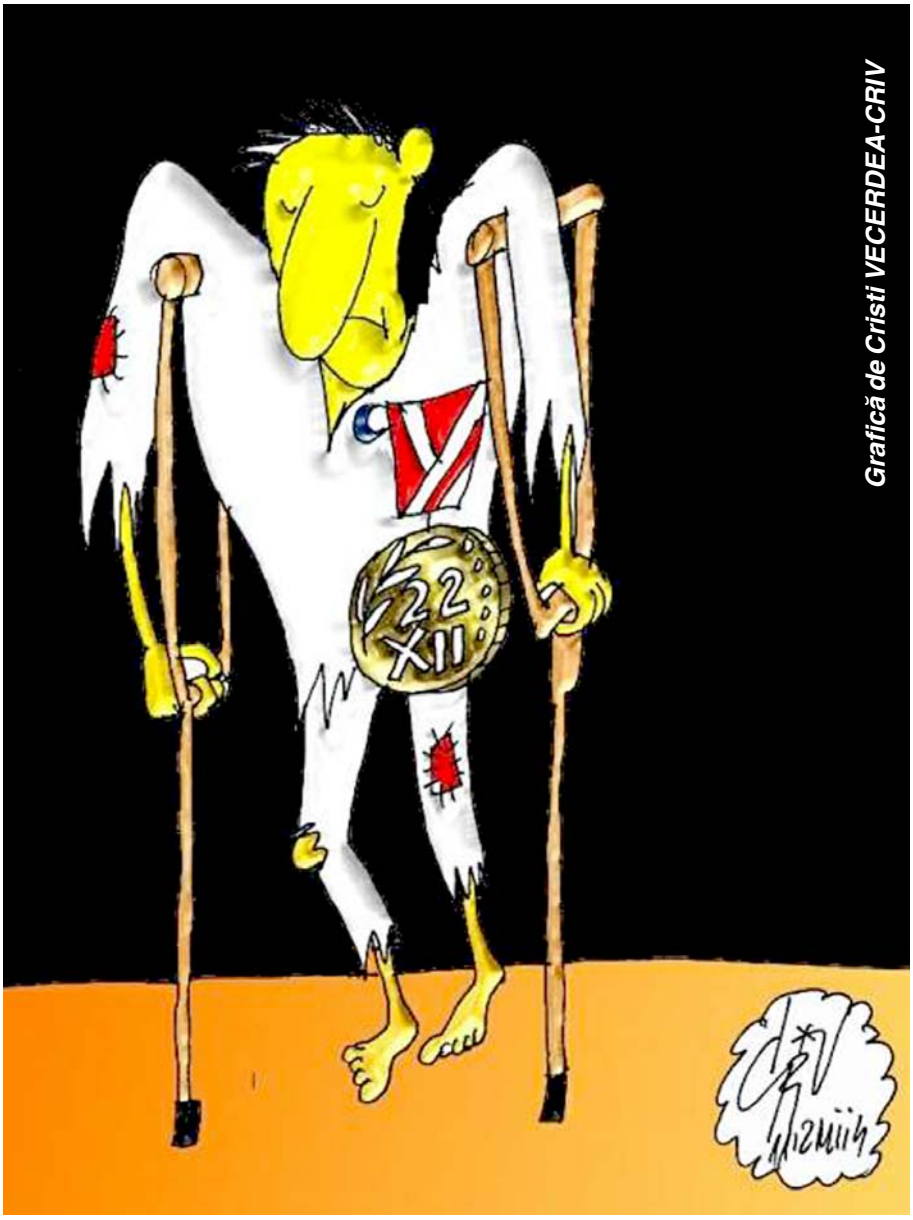
– Cum nu! Era unul **Marin**, zis **Biliciu**, care făcuse opt luni de puşcărie pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei în Serbia, un altul **Ionică Vişan**, fotbalist la şotânga, şi doi fraţi, **Niţeştii**, fii de marinar de cursă lungă. Toţi eram anticomunişti înrăiţi, ne cunoşteam. Fiindcă toţi doream să o ştergem cumva din ţară, să ajungem în lumea liberă. Aşa că trăiam efectiv şi afectiv tot ce se întâmpla la Timişoara. Mă mobiliza tocmai ideea aceasta că poate ajung mai repede să plec dincolo. Aveam cererea de emigrare în SUA depusă din '84! Şi pe 14 octombrie '89, mi se aprobase plecarea definitivă din ţară, dar nu-mi dăduseră drumul, mă tot amânau, mă şicanau cu tot felul de adeverinţe, de negaţii, că n-am datorii la telefoane, la curentul electricşi tot aşa. Ajusesem efectiv să urăsc nu comunismul, că ăsta e un sistem, ci comuniştii, politrucii şi toate specimenele care făceau ca lucrurile să meagă atât de prost în ţara asta.

– De ce la judeţeana de partid v-aţi gândit să mergeţi în prima fază şi nu în altă parte?

– Pentru că acolo era centrul politic. Timp de patru ani, acolo trecusem prin comisia de emigrare, puricat pe toate feţele, umilit, amânat...

– Bun, aţi ajuns, v-aţi salutat cu cei patru şi ce aţi făcut mai departe?

– Cum ce? Am început să huiduim, să înjurăm, să strigăm lozinci. Chiar în faţă erau trupele USLA, în spatele lor erau colonelul **Georgescu**, inspector-şef al

Securităţii, maiorul **Octavian Floricel**, comandant la miliţia municipală, şi viceprimarul **Stoica**, foarte agitaţi, primii doi îmbrăcaţi civil, **Floricel** avea şi o portavoce în mână, conduceau aparatul de represiune, le ordonau „uslaşilor" cum să acţioneze împotriva revoluţionarilor care se tot adunau în faţa Comitetului Judeţean de Partid cu intenţia, materializată mai târziu, de a pătrunde în interior. Într-un sfert de ceas, s-au strâns circa 60 de oameni, fără a reuşi ceva anume întrucât uslaşii (în fapt, simple trupe de protecţie ale miliţiei dotate cu armament obişnuit şi, în plus, cu scuturi şi căşti de protecţie confundabile cu ale celebrelor unităţi speciale de luptă antitero, n. n.) ne împinseseră cu scuturile şi cu ţeava pistoalelor-mitralieră ca la 50 de metri de „palat", spre magazinul *Muntenia*, unde ne-au rupt în două, eu nimerind în aripa care se retrăgea către actualul monument al eroilor revoluţiei. Prin vizetă, cum mă împingeau, l-am văzut pe unul, **Nicolae Vitiuc**, ofiţer la miliţia din Târgovişte, şi care mai apoi va ajunge comandant al poliţiei Târgovişte, ca şi pe un sectorist din Micro XI, **Nicolae**. În mod normal, nu prea se vedea, că era color vizeta, dar i-am distins că m-am uitat atent. Pe colonelul de securitate **Georgescu** l-am remarcat când a coborât de la **Ion Găvănescu**, prim-secretarul Consiliului Judeţean, ca să le transmită comandanţilor de la „USLA", am gândit eu, ultimele ordine. Când aproape că ne îndepărtaseră de obiectiv, rupţi în două, cum spuneam, dinspre Casa de cultură a sindicatelor către *Valahia* a apărut un grup mai mare, cam de o sută de oameni, cu steaguri şi pancarte „revoluţionare", ca să zic aşa, strigând „Jos comunismul!", „Jos tiranul!" şi altele asemenea. În faţa unui puhoi ca acela, trupele USLA, inferioare numeric, au fugit, o fugă dezordonată, unii şi-au pierdut căştile, caschetele, scuturile, iar noi după ei, să-i luăm la şuturi. Având calea liberă de data asta, nu ne-am mai oprit decât în sediul „Prefecturii", unde eu am intrat printre primii. Era ora 12.30, pe 22 decembrie. Recunoaşte şi **Floricel**, în cartea „Dosarele revoluţiei", a lui **Nastasia**: eu, **Maracana** (cunoscut ca un fel de bişniţar, adică „distribuia" marfă de import prin oraş, cu sprijinul Miliţiei, bineînţeles) şi cu **Teo Manolescu**, avocatul. Când am spart cordonul şi am intrat eram deja 200, nu se mai punea problema curajului. Eram în faţă cu **Ionică Vişan** şi, cum am trecut pragul, pe holul de la intrare, am dat nas în nas cu **Găvănescu**, care urmărise de sus, din biroul lui, scena cu fuga uslaşilor şi, probabil, considerând partida pierdută, se precipitase în jos, pe scări, cu gând să o şteargă şi el. Acum, că dăduse cu ochii de noi, toţi unul şi unul, surescitaţi şi plini de avânt revoluţionar, de unde până atunci dăduse ordine de reprimare, dintr-o dată a devenit foarte cooperant, chiar amabil: „Băieţi, nu cumva să distrugeţi sau să spargeţi ceva p-aici, că vă stau la dispoziţie, vă spun tot ce vreţi". ăştia, furioşi, au vrut să-l lovească, să-l linşeze, erau montaţi pe treaba aceasta. Eu, ca ofiţer, care ştiam că un prizonier e mai bun viu decât mort, am intervenit imediat, spre deruta unora care s-au uitat chiorâş, credeau că vreau să-i iau apărarea: „Nu-l omorâţi, că avem nevoie de el, ca să-l exploatăm!" am strigat. După care m-am întors către **Găvănescu**: „Pe mine, în primul şi-n primul rând, mă pui în legătură telefonică cu securistul-şef, ca să-i spun să-şi retragă oamenii din oraş, să nu iasă măcel". M-am uitat în ochii lui şi i-am cerut imperativ: „la zi, cum vorbeşti tu cu securiştii? De la care telefon?" Tremura, săracul, pentru că în tot timpul acesta, revoluţionarii din spate se

buluceau către el, ca să-l bruscheze, să-l înjure, să-l ia la-ntrebări, că abia mai făceam faţă cu **Ionică Vişan**, deveniserăm fără niciun contract, cum ar veni, bodiguarzii primului secretar. şi în timp ce-l protejam cu **Ionică**, o revoluţionară autentică – a murit şi asta, săraca, de vreo trei ani! –, văzând că nu are şanse ca să-l zgârie pe **Găvănescu**, s-a înfipt în părul meu: „Ce, eşti şi tu d-al lor?" O chema **Dârstaru** şi era de pe Plasă, din Voineşti-Gemenea. Ulterior, am trimis-o la televiziune, ca să spună pe post că noi aici, la Târgovişte, am reuşit. Două echipaje am trimis, la interval de o jumătate de ceas, doar-doar o ajunge unul, pe ea cu încă patru oameni am trimis-o prima şi tot aşa pe pe **Moldoveanu**. Şi ea a ajuns, am văzut-o după aceea la televizor când, între altele a spus că „nu ne mai trebuie comunism nici măcar cu faţă umană", aşa a zis. Chiar ea! De unde o fi scos-o, nu ştiu!

– Rămăseserăm la Găvănescu... Ce aţi făcut cu el, mai departe?

– Diplomat, şi destul de inteligent, de altfel, sesizând imediat că în situaţia aceea nu mai are nicio scăpare, decât să coopereze, primul secretar ne-a dus direct în biroul lui, în ofice-ul din spate, unde până la urmă acolo l-am şi închis, şi fără să-l rugăm prea insistent ne-a arătat telefonul prin care ţinea legătura cu Securitatea, avea numărul 70.

– Ca o scurtă paranteză, e cazul să spunem că Pantelimon Găvănescu a ieşit de pe scenă, de ceva vreme, fără să facă valuri prea multe... Ce s-a întâmplat între timp cu ceilalţi protagonişti?

– Colonelul **Georgescu**, securistul-şef, care mă „convoca" mereu, cu diverse tertipuri, în realitate ca să mă determine să renunţ la cererea de plecare definitivă în străinătate, a murit. Mulţi au murit, s-au apucat de afaceri ori s-au pensionat.... Cazuri oarecum aparte, însă, şi care mă intrigă, sunt ale celor de teapa lui **Vitiuc** şi **Floricel**, miliţienii responsabili cu reprimarea revoluţiei din faţa *judeţenei de partid*, atunci, în decembrie 1989. Cu portavoce şi glonţ pe ţeavă, civil sau în echipament USLA. Ei bine, aceştia sunt azi bine-mersi, revoluţionari! **Vitiuc** este pensionar de trei ani, cu pensie grasă, nu mai ştiu mare lucru despre el, **Floricel** însă este activ, doctor în drept! Eu îi spun „doctor în drepţi", dar asta e altă problemă. Şi-a luat toate drepturile de revoluţionar, terenuri, pământ, mii de metri pătraţi în intravilan, a luat tot ce se putea lua pentru un revoluţionar autentic şi-mi dă cu tifla. Păi, care a fost diferenţa între mine şi el? Când am fost noi pe aceiaşi baricadă, din moment ce el se afla în spatele cordonului de uslaşi, iar eu în faţă? Şi acum cică este revoluţionar...

– Sincer, ca unul care lucrez în Bucureşti şi doar seara-târziu ajung acasă, în Târgovişte, nu prea ştiu multe despre acest Floricel deşi, am auzit, este un fel de personalitate în judeţ. De fapt, din câte ţin minte, prima mea informaţie despre el este că pe vremuri se ocupa cu evidenţa târfelor din oraş…

– ...La moravuri! Lăsa femeile ca să moară, nu le permitea medicilor să intervină dacă nu declarau cine le-a făcut avortul...

– … Şi că e mare colecţionar de tablouri.

– Este! Cred că are o colecţie în valoare de peste cinci sute de mii de euro... Îşi permite!

– Da, dar pentru mine, care sunt militar, şi încă dinainte de '89, viziunea e alta, în sensul că aceşti oameni, *miliţienii*, cum le ziceţi dumneavoastră, şi-au făcut datoria. Misiunea lor, cel puţin până la un anumit moment, unul destul de aleatoriu, era să apere statul de drept. Statul comunist, de atunci.

– Păi şi noi ne-am făcut datoria! Datoria de revoluţionari. Dacă-i scoteam în faţa Prefecturii atunci, imediat, îi linşau...

– Asta e, dacă... Acum e riscant să facem afirmaţii pe baza supoziţiilor fără să ştim ce misiune anume au avut toţi aceştia. Mai bine relataţi-mi filmul evenimentelor din „Prefectură". Care a fost momentul cel mai important din clipa când aţi pus piciorul acolo?

– Retrăind momentele azi, după 20 de ani, îmi vine în minte scena constituirii Consiliului Provizoriu Revoluţionar, devenit, ulterior, Consiliul Judeţean Provizoriu al Frontului Salvării Naţionale, cu primele 23 de persoane. Când în plin haos, tot trăgând cu ochiul la televizor ca să vedem ce mai fac cei de la Bucureşti, juristul **Remus Niţă** s-a urcat cu picioarele pe scaun şi a spus tare, ca să acopere hărmălaia: „Hai să constituim Consiliul revoluţiei!" A scos o hârtie şi un pix, după care ne-a luat pe fiecare în parte care eram acolo, ne-a întrebat cum ne numim, ce suntem, şi ne-a trecut pe listă (*Profesorul **Gh. Mageriu** declară că profesorul de sport **Pompiliu Nedelcu** a făcut lista*, n.n.). Eu am fost de data aceasta al şaptelea. Toate bune şi frumoase până când, auzind că se pune la punct noua conducere a judeţului, au început să apară pe la uşi tot felul de mutre dubioase cu o singură doleanţă: „Vreau şi eu!" Şi **Remus Niţă**, probabil cunoscându-i, a început să-i scoată pe unii şi să-i bage pe ăştia. Haosul în loc să se stingă tindea să ia proporţii şi atunci, era deja către miezul nopţii, cred, m-am ridicat eu: „Băi, nenorociţilor, am strigat, niciun membru de partid sau securist nu are ce căuta în Consiliul revoluţionar, s-a-nţeles?" Văzusem oameni pe care-i suspicionam, îndeosebi dintre aceia care apăruseră pe la uşi când s-a dus vorba că ne constituim în aşa ceva că sunt trimişi anume ca să ne căpuşeze, să le facă jocul securiştilor. Pe unul, **Niţoi**, chiar l-am apucat de rever: „Bă, tu eşti cârtiţă!" Ăsta s-a făcut mic, n-a zis nici că e albă, nici că e neagră, ceea ce m-a determinat să-i iau la puricat pe fiecare în parte, după listă, deşi nu-i cunoşteam nici pe departe pe toţi. Dar şi aşa, din câţi ştiam, am avut surpriza să constat că „frontul" nostru era deja căpuşat bine numai cu d-alde **Niţoi**. Mai mult de trei sferturi dintre noi aveau punte cu comuniştii. Şi am început să le înţeleg toată tactica, în sensul că după ce i-am pus pe fugă de acolo – se evaporaseră cu un microbuz *TV* prin spate, pe „Bălcescu" –, securiştii şi miliţienii se replieraseră şi-şi trimiseseră pionii pe la uşile noastre. Motivul ăsta era, constituirea noii structuri de conducere unde, chipurile, trebuia să intre oameni capabili, care să ştie mersul treburilor pe acolo. A fost suficient să penetreze unul-doi, că apoi se recomandau unii pe alţii. Numai aşa mi-am putut explica minunea cum de se modifica atât de radical, de la un minut la altul, lista lui... **Remus**. Şi sigur că l-am suspicionat şi pe acesta de jocuri murdare, deşi nu aveam dovezi. Tot atunci mi-a venit ideea, ca primă măsură de siguranţă, ca să-i scoatem de pe listă pe membrii de partid şi pe securiştii, mai exact pe informatorii nu neapărat dovediţi, dar asupra cărora planau bănuieli. Ceea ce a atras asupra mea primele atitudini ostile, pe faţă. Că deja securiştii începuseră să preia prim-planul şi, paradoxal, în loc să fie eliminaţi ei, erau scoşi în aut revoluţionarii autentici.

2. Struţul de la Casa armatei

– Cu toate acestea, din câte reţin, în capul acelei liste cu membrii primului „Consiliu provizoriu revoluţionar" figurează un militar de carieră şi încă în plină activitate atunci, colonelul Gheorghe Alexe. Cum a ajus un colonel preşedintele acelui consiliu… primordial?

– Efectiv, din întâmplare! Pentru că a apărut în raza noastră când, o dată lista conturată, ne puneam problema, fireşte, cine să fie mai mare peste noi. Şi ţin minte că eram pe undeva, pe la etajul unu, când am dat de el şi, văzându-l în uniformă, eu de acum fiind deja obsedat de căpuşarea cu securişti a consiliului, am pus mâna pe el şi am zis: „Tu eşti preşedintele consiliului!" Eram vreo câţiva acolo, atunci, şi nimeni nu a comentat, adică nici **Ion Vişan**, nici ceilalţi, **Pompiliu Nedelcu**, **Ioana Bragorenco**, **Remus Diaconu**, **Dumitru Cuşmir**, ăsta tot anticomunist convins, ca mine, **Ion Pană**, zis **Iani**, care din prima fază au fost cu noi, poate şi alţii...

– Îl cunoşteaţi dinainte pe acest colonel?

– Nu! Primul meu gând a fost că e militar, nu politruc, altminteri...

– Dar nu era politruc, era şeful Casei armatei!

– Tocmai d-aia zic; cine erau „ascunşi" la Casa armatei, nu politrucii?

– Ce căuta pe acolo la ora aceea, nu v-aţi întrebat?

– Nu mi-am pus problema atunci, am crezut că fusese antrenat de masele de revoluţionari. Abia după aceea m-am dumirit, omul fusese chemat de **Găvănescu**, cu staţia de amplificare de la Casa armatei. Ca să o monteze acolo, la balcon, să le vorbească oamenilor.

– Cine să le vorbească, Găvănescu?

– El sau chiar **Ceauşescu**, din câte am dedus mai apoi. **Găvănescu** pregătea terenul pentru **Nicolae Ceauşescu**, acum e clar, şi vă spun mai încolo cum am ajuns să fiu convins de treaba aceasta înaintea multora. Până la urmă, însă, politrucul de la Casa armatei a montat staţia de amplificare pentru noi. De cum l-am băgat în seamă a devenit foarte cooperant, să vedeţi cu câtă dexteritate acţiona pe acolo, în juma' de oră ne-a

pus difuzoarele în bătaie, a întins firele, a făcut legăturile; el s-a oferit! Chiar m-am felicitat pentru alegerea făcută. Omul căuta să ne fie cât mai util. Toate bune şi frumoase cu preşedintele noastru până când, la un moment dat, în plină noapte, pe 22 decembrie, a început să se audă rafale de pistol-mitralieră prin apropiere, de afară. Am vrut să spun, ca unul care am făcut şcoala de ofiţeri de rezervă, că se trage cu muniţie de exerciţiu, dar n-am mai apucat, că unul dintre cei de acolo, din încăperea unde ne aflam, la etajul unu, s-a precipitat către întrerupător şi a stins lumina. La care eu, chiar convins că dacă sunt gloanţe oarbe n-au ce rău să ne facă, m-am grăbit să o aprind la loc, comentând ceva de genul: „Ce revoluţionari suntem noi, dacă ne speriem de la prima rafală cu gloanţe oarbe?" Şi am aprins becul. Ca să-i văd pe revoluţionarii mei, de cum s-a făcut lumină, adunându-se jenaţi care de pe unde apucaserră să se adăpostească. Şi cine credeţi că se aruncase primul sub masă, ba nu, al doilea, că nimerise peste doamna **Bragorenco**, singura femeie din consiliul revoluţionar? Preşedintele nostru, colonelul **Alexe**. Atunci ştiu că m-a pufnit râsul şi m-a încercat primul moment de dispreţ la adresa lui: „Ce faci, Armată, i-am zis, păi tu în loc să conduci corabia, că eşti colonel, te arunci primul cu capul în nisip, ca struţul?"

– Acum nu mă mai mir că peste o zi-două, când a prins curaj şi a plecat acasă, ca să se bărbierească, l-a uzurpat profesorul Nastasia...

– Nastasia, da, şi ăsta altă figură! A venit cu tupeu şi de cum a văzut scaunul liber, s-a aşezat pe el, s-a autoproclamat preşedinte – sigur, ulterior s-a supus la vot, dar acum nu mai am dubii cum de a fost votat – şi nu s-a mai lăsat dus de-acolo decât cu mare greutate, prin 6 ianuarie anul următor, după 15 zile, cu intervenţia personală a lui **Dumitru Mazilu**, de la Bucureşti.

3. Repliaţi, securiştii continuă să-şi lanseze pionii

– Totuşi, de ce „figură"?

– De ce? Întrucât convingerea mea fermă, azi, este că l-au trimis „băieţii". Securiştii... Pentru că el n-a venit cu revoluţionarii, ci puţin după aceea, când se întocmea lista Consiliului revoluţionar. Genul şantajabilului, cu dosar penal pentru tentativă de viol; a fost chemat de „băieţi" şi azvârlit în bătălie cu misiune clară de diversiune din interior. Cine credeţi că s-a prezentat imediat ca să îl felicite pentru noua lui funcţie? Colonelul **Dureci**, miliţianul-şef al judeţului. Sigur, la intrarea în scenă, unul câte unul, a celor de teapa lui **Nastasia**, nu aveam decât bănuieli, şi acestea vagi, cum spuneam, despre ce anume hram poartă ei, dar o dată cu trecerea timpului au început să apară şi dovezile. Prima şi marea surpriză am avut-o imediat, chiar în noaptea de 22/23 decembrie '89, cu profesorul de sport important. Atunci m-am apropiat discret de el, i-am luat receptorul din mână şi am ascultat. Cu cine credeţi că se conversa secretarul consiliului nostru revoluţionar de jumătate de oră, poate mai mult? Cu colonelul de securitate **Georgescu**, inamicul numărul unu din judeţ al revoluţiei. Care se repliase la casa de protocol a lui **Ceauşescu**, actualmente Arhiepiscopia, de unde conducea contrarevoluţia. Am trântit receptorul în furcă şi i-am strigat şi ăstuia; „Nenorocitule, şi tu eşti cârtiţă? Trădezi?" Începusem să văd pe lângă mine numai trădători. M-a urât de moarte din clipa aceea.

– Ce s-a întâmplat cu el după revoluţie?

Pompiliu Nedelcu, secretarul Consiliului revoluţionar, care, întrucât spusese că a lucrat la telefoane în Rahova, la sectorul 5, şi, deci, avea habar despre treaba aceasta, l-am pus la telefon, ca să ţină sub control convorbirile, să ne anunţe despre eventualele apeluri ş.a.m.d. Şi numai ce am observat, la un moment dat, că, de jumătate de ceas, acesta nu mai punea receptorul în furcă, tot vorbea de zor cu cineva şi era foarte preocupat de ceea ce-i şoptea... receptorul. Din când în când, bâţâia şi din cap, aprobativ, după care arunca priviri piezişe, punea mâna căuş la microfon şi e clar acum că dădea raportul. Iniţial am crezut că vorbeşte cu nevasta. Sau cu amanta. Dar figura lui nu arăta că ar fi vorbit nici cu una, nici cu alta ci cu cineva mult mai

– Mutarea clasică: a „fugit" din ţară. I-au aranjat „băieţii" o excursie pentru ştergerea urmelor. Pe banii lor, adică ai noştri, desigur. Acum l-au recuperat şi l-au aruncat iarăşi în joc, s-a „înscris" la liberali.

– Buuun! Care va să zică, pe acest fundal bântuit de... trădare, în viziunea dumneavoastră, intră în scenă alt pion important al revoluţiei târgovişteneanume profesorul de limba şi literatura română Ion Nastasia, un pion otrăvit.

– Un pion important, da, dar eu nu i-aş zice otrăvit ci mânjit, deoarece pentru mine un pion otrăvit avea să devină unul din ofiţerii trimişi de la garnizoană de căpitanul **Ciupitu**, şi o să vedeţi în ce împrejurări. Cu **Nastasia**, deocamdată

în rolul şefului nostru, am demarat un program tipic acelor împrejurări revoluţionare, că apăruseră problemele în oraş, cum ştiţi, cu fel şi fel de diversiuni despre infestarea surselor de apă, despre afluirea a nu ştiu câte comandouri de terorişti, başca duelurile telefonice cu colonelul **Andrei Kemenici**, pe care ajunseserăm să-l considerăm trădător, chiar eu am lansat acuzaţia aceasta, întrucât, deşi aveam informaţii că **Nicolae Ceauşescu** este în mâinile lui – între alţii ne confirmase colonelul **Dureci**, şeful Miliţiei judeţene, care eşuase în tabăra noastră –, acesta nu vroia cu niciun chip să coopereze, să se supună ordinelor conducerii politice a judeţului.

– Între noi fie vorba, mi se pare corect de vreme ce atuurile principale erau la el, adică şi „coletele", în speţă Ceauşescu şi soţia sa, plus comanda garnizoanei... Deşi aici este o problemă, cum bine se ştie, pentru că tocmai se afla în predare, la data izbucnirii revoluţiei terminând Academia Militară şi primind repartiţie în garnizoană, cu dedicaţie specială pentru preluarea comenzii acesteia, căpitanul Ciupitu, de care aţi amintit, şi despre care se zvonea că este omul Elenei Ceauşescu.

– Da, dar care chiar atunci, în noaptea când a fost sigur că „patroana" lui a pierdut partida, s-a prezentat la noi hotărât nu atât să preia comanda, cât oferindu-se ca să ne asigure protecţia cu trupe de la el, de la tancuri, spunând că are girul lui **Iliescu**. Din câte am auzit mai apoi, îi promisese lui **Ion Iliescu** că este trup şi suflet cu el şi acesta, cum îi e felul, i-a dat speranţe. Pe de altă parte, **Kemenici** dacă nu coopera – deşi acum nu-l învinovăţesc, consider că în condiţiile acelea a lucrat corect –, nu aveam cum să nu acceptăm serviciile căpitanului **Ciupitu**.

– Nu vă apărau gărzile patriotice? Vă întreb întrucât între membrii consiliului revoluţionar l-am remarcat şi pe locotenent-colonelul Gheorghe Badea, pe atunci comandantul acestei structuri la nivelul judeţului.

– Armata, din momentul când a trecut de partea revoluţiei, a fost mai sigură. În afară de asta, acest **Badea**, probabil după ce i-a raportat lui **Ciupitu**, nu a vrut nici măcar să ne dea arme nouă, celor care eram militari rezervişti, adică mie, care eram ofiţer de auto, şi la încă doi revoluţionari, un sergent-major şi un caporal. I-am trimis în prima fază, când gluma începuse să se îngroaşe, ca să ia arme de la el, de la gărzile patriotice – un AKM şi două-trei încărcătoare, să avem cât de cât o siguranţă, că ştiţi care erau zvonurile –, şi nu ne-a dat.

4. Poşeta cu dovezi a... securistei

– În fine, nu mai are importanţă. Cum aţi intrat în conflict cu Nastasia? Şi când?

– Aproape imediat cum a luat scaunul în primire şi, nici una, nici două, a început să cosmetizeze din nou lista membrilor Consiliului revoluţionar, care abia ce se aşezase cât de cât, dând afară anticomuniştii şi punând în loc alţii. Motivând, ca şi **Remus Niţă**, iniţial, că sunt profesionişti şi că avem nevoie de ei. Practic, am avut aceiaşi senzaţie că şi el nu face altceva decât jocurile duşmanilor revoluţiei. Acum sunt sigur că avea deasupra pe cineva de la Securitate, care-l ghida. Plus că de cum a apărut **Nastasia** printre noi, a crescut vizibil agresivitatea acţiunilor securiştilor. Asupra mea, în primul rând.

– Cum aşa?!

– Iată cum. Toată noaptea de 22 spre 23, eu am organizat echipajele de intervenţie, pe *ARO* sau *TV*, în total 11 echipaje, fiecare cu câte cinci oameni, şoferul şi patru muncitori din gărzile patriotice, înarmaţi cu *ZB*-uri, pe care le-am trimis pe trasee, cu misiuni, să vadă ce se întâmplă, să verifice zvonurile şi să raporteze din oră în oră. Şi unul din aceste echipaje, de pe un *ARO*, mi-a adus la un moment dat o geantă. Ce era în această geantă şi cum ajunsese la ei? Pur şi simplu fusese recuperată de la o familie de securişti, ambii ofiţeri inferiori, **Chirică** se numeau, aflaţi în plină misiune. Am ştiut acest amănunt, adică cine era proprietarul, pentru că în geantă am dat imediat peste o fotografie a ei, şi cum o mai văzusem nu o dată, o cunoşteam, ştiam că este lucrătore la Securitate, iar despre soţul ei ştiam că lucrează la Miliţie. După revoluţie, ea avea să lucreze la paşapoarte. Fuseseră surprinşi pe stradă, gonind într-un *Mosckvich* alb, înmatriculat cu număru 1-DB-258, din care oamenii noştri au văzut că s-a deschis foc în zona Teiş. Au urmărit acel autoturism, au tras la rândul lor după ei, au găurit maşina, l-au nimerit în picior pe bărbat, pe acest **Chirică** – azi pensionar şi erou al revoluţiei –, moment când aceştia au abandonat maşina în grabă şi s-au făcut nevăzuţi într-o scară de bloc cu două ieşiri, în zona Tudorică Popescu.

– De unde ştiţi că a fost rănit în picior dacă s-a făcut nevăzut?

– Am făcut cercetări. Ferm convins că e vorba despre soţii **Chirică**, personal am efectuat verificări cu privire la aceştia, aşa stabilind că în cursul zilei de 22 decembrie 1989, soţul se prezentase la spital, cu o plagă împuşcată, superficială, în picior. E clar că se aflau în misiune de diversiune prin oraş, executând foc şi, totodată, antrenând foc asupra lor.

– Ce altceva mai era în acea geantă în afară de acea fotografie, cum aţi spus, dar care putea fi nu neapărat a proprietarului genţii?

– Da, fotografia să zicem că era pusă acolo pentru derută, dar alături, acolo în geantă, am mai găsit şi un sigiliu cu numărul 1065, de securist, o legătură de chei, şi, ce este cel mai important, o felicitarea obişnuită, din acelea cu celofan, pentru sărbători, dar care mi-a atras atenţia pentru că avea trasat cu carioca un ceas. Şi mai era o scrisoare de adio adresată de doamna **Chirică** mamei sale, de la Râul Alb, din care am dedus, citind-o în grabă, că îşi lua la revedere de la ea, un „la revedere" problematic întrucât se afla în misiune şi era posibil ca să nu se mai întoarcă aşa curând. În primul rând însă, cum am spus, mi-a sărit în ochi acea felicitare de sărbători, pe care era reprezentat ceasul şi ale cărui limbi arătau ora 1.10. Iar felicitarea nu era altceva decât „codul lui **Găvănescu**", aşa i-am spus, întrucât prin ceasul trasat cu carioca – ne-a spus **Găvănescu** mai târziu, că l-am întrebat – era indicată ora când ei trebuiau să-l intercepteze pe **Ceauşescu** într-un anumit loc şi să-l conducă la un anume punct, în zonă, la Târgovişte, poate chiar la palatul administrativ, unde, îl asigurase **Găvănescu**, „era linişte". Că evenimentele au luat o turnură incontrolabilă pentru **Găvănescu** imediat ce a pus detaliile la punct cu **Ceauşescu** aceasta este o altă problemă. Dar vizavi de aceste „probe" ale implicării Securităţii în contrarevoluţie, am redactat mai apoi un raport, vizat de procurorii **Zaharescu** şi **Dumitrescu**, pe care l-am depus la Procuratură. Acest raport s-a transformat într-un dosar penal instrumentat de Parchetul Militar Teritorial Ploieşti.

– Ce aţi făcut însă cu geanta şi cu toate celelalte? Unde se află azi?

– Păi, tocmai asta e, că exact din clipa când mi-am zis că gata, am cu ce face dovada că Securitatea este băgată până la gât în acte contra revoluţionarilor şi, evident, am pus la loc sigur acele dovezi, în fişet la **Găvănescu** – reţin că i-am data geanta atunci, imediat, revoluţionarului **Ion Calafeteanu**, acesta a încuiat şi cheile i le-am dat iniţial, în păstrare, revoluţionrului **Ion Pană** –, pentru mine au început problemele. Din clipa aceea, Securitatea a renunţat la mănuşi, trecând la acţiuni brutale, în forţă. Plus că totul se coroborează cu alte episoade derulate în zona *judeţenei de partid*, de unde am tras concluzia că „palatul" era efectiv înconjurat de securişti în misiune. Şi nu numai de securişti, ci şi de alţii, între care de aşa numiţii... „turişti sovietici".

– Ce vorbiţi?!

– Vorbesc pentru că am fost implicat direct, am trăit acele momente, am văzut, am auzit, am întrebat şi mi s-a răspuns, iar unde nu mi s-a răspuns am dedus. Mai ales că atunci, în acele zile, când am fost cineva – unii începuseră să tremure, eram prim-vicepreşedinte al Consiliului Frontului Salvării naţionale pe judeţ, inclusiv instituţiile îmi recunoşteau autoritatea, nu numai revoluţionarii –, am avut acces şi la unele informaţii nu la îndemâna oricui. Sigur, multe erau false, dar nu toate. Altele veneau de la oamenii de nimic, cu caracter de slugă, care începuseră să se toarne unii pe alţii. Iar nu puţine de la arestaţi. Întrucât o parte dintre arestaţi la mine au fost aduşi ca să hotărăsc ce şi cum. Şi primul arestat a fost, evident, un securist, care a fost văzut că filma, de la hotelul *Valahia*, de sus, tot ce se petrecea la *judeţeana de partid*. Pusese obiectivul pe faţada judeţenei şi filma de zor, ca la nuntă, fără nicio jenă. Cu un aparat de filmat, nu cu cameră video. Urcase acolo în jurul orei 16.00, ne-a spus ulterior **Mariana Bold**, recepţionara de la hotel, detaliind apoi că a trecut pe lângă ea sigur pe el, în mare viteză şi, urcând scările, ar fi zis cu dispreţ, mai mult ca pentru el: „Pula revoluţie!" Ghinionul lui a fost că în clipa când a fost adus la interogatoriu, cum ar veni, de faţă era profesorul **Gheorghe Mageriu**, karatistul, care-l cunoştea din facultate, fuseseră colegi şi ştia că ajunsese securist, aşa că n-a putut să nege sau să vină cu vreo legendă. Era **Dan Deliu**, căpitan la Direcţia 5 Securitate (gardă şi protocol). De altfel, avea şi o legitimaţie, cam cum sunt cardurile de azi, pe baza căreia l-am identificar clar. Ca pe 26 martie '90, pe acest **DD**, ca fapt divers vă spun, să-l văd în presa cotidiană naţională, ajunsese maior şi purtătorul de cuvânt al Ministerului de Interne. Prin „amabilitatea" lui, se preciza acolo – am ziarul! – se făceau anumite precizări, se verificau şi se confirmau informaţii de presă. Şi tot ca fapt divers vă mai spun că imediat după arestarea lui **Deliu**, numitul **Ion Badea**, barmanul de la restaurantul hotelului *Valahia*, a încuiat prăvălia, a luat cheile, şi-a urcat familia în maşină şi dus a fost. A fugit la ţară, la ai lui. A mai ieşit exact după evenimente ca să-şi ridice, fireşte, certificatul de... revoluţionar. Câteva ore mai târziu, în aceiaşi zi, pe la zece noaptea, am fost informţi de către revoluţionari că la *Muntenia* tocmai a fost împuşcat în cap mecanicul de întreţinere al magazinului. Am organizat imediat o grupă condusă de karatistul **Florin Mageriu** care, deplasându-se la faţa locului, a recuperat cadavrul şi l-a transportat la morga spitalului judeţean.

– Dar ce aţi făcut până la urmă dumneavoastră cu acel specialist în filmări de ocazie, căpitanul de securitate Deliu? Ce măsură imediată aţi luat?

– Atunci am luat treaba cu adevărat în serios şi am solicitat sprijin militar, ca să-l depunem la arest. Un arest adevărat, cum avea garnizoana. Şi foarte prompt, suspect de prompt, s-a prezentat cine credeţi? Căpitanul **Ciupitu**, cel care, apelând la o mătuşă mai în vârstă, ajunsese pe funcţie graţie **Elenei Ceauşescu** şi care, cum v-am spus, îşi oferise necondiţionat serviciile lui **Ion Iliescu** şi mai apoi nouă, chipurile ca să ne apere. Şi uite că împrejurările ne forţau ca să apelăm la serviciile lui. Sigur, atunci nu ştiam decât că este militar devotat cauzei revoluţiei. Acum ştiu că a fost un trădător pe care **Iliescu**, după revoluţie, drept recompensă, l-a trimis un an şi jumătate la Academia „Frunze", la Moscova, apoi a lucrat în MApN. Azi e pensionar. Lui i l-am predat pe **Dan Deliu**. Ca şi pe următorii căzuţi în mâna noastră după el, între care un cetăţean sovietic din Moldova de peste Prut. Iar acest **Ciupitu** a preluat arestaţii, după care aveam să aflu că le-a dat drumul imediat.

„Ziaristul" sovietic şi tolba lui cea goală

– Ce este cu acel cetăţean sovietic de care aţi pomenit adineauri?

– Mai întâi trebuie să spun că în după-amiaza zilei de 22 decembrie 1989, la ora 17.00 fix, concomitent, din cinci puncte ale oraşului – Micro XI, Muntenia, strada Tudorică Popescu, autogară şi blocurile H – s-a executat foc. Nu au existat victime în zonele respective la acea oră, acum considerând că s-au folosit simulatoare de foc. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi în zilele de 23 şi 24 decembrie, la aceiaşi oră, adică 17.00, deschizându-se focul, concomitent, în cele cinci puncte. În ziua de 23 decembrie 1989, după-amiază, revoluţionarii au adus la sediul Comitetului judeţean un ARO cu doi tineri locotenenţi de securitate din subordinea inspectorului şef, colonelul **Georgescu**. Autoturismul de teren era dotat cu staţie de emisie-recepţie în care se auzea vocea inspectorului-şef somând îngrijorat: „Crizantema, răspunde! Ai probleme? Întoarce-te la bază!" Cei doi locotenenţi ne-au spus că „baza" era, de fapt, cantina Partidului, casa de protocol unde colonelul **Georgescu** îşi regrupase forţele după ocuparea sediului Securităţii de către revoluţionari. Investigându-i pe cei doi, aceştia au recunoscut că execută ordinele colonelului şi că există ordin de zi pentru lucrătorii Securităţii, valabil în 22 decembrie, care suna efectiv astfel: „Salvaţi-i pe 1 şi pe 2", iar pentru 23 decembrie: „Salvaţi-l pe 1!" Evident, după ce i-am investigat, i-am predat pe cei doi locotenenţi căpitanului **Ciupitu**. Ceea ce m-aţi întrebat dumneavoastră vizavi de cetăţeanul sovietic, asta se va întâmpla după executarea lui **Ceauşescu**, ceea ce este discutabil, adică pe 26 decembrie 1989, în jurul prânzului, când am fost informaţi că se execută foc în zona străzii Al. I. Cuza. Am format o echipă operativă, printre care **Nicolae Cârjan**, **Andreica**, **Remus Diaconu**, **Ion Calafeteanu** şi împreună ne-am deplasat în zona respectivă. Aici l-am întâlnit pe căpitanul Ciupitu cu o grupă de soldaţi în uniforme kaki, cărora le ordonase ca să execute foc asupra unui imobil de unde se auzeau focuri de armă şi unde eu, personal, chiar la etajul I al casei care aparţinea familiei **Manole Moisescu**, pe care îi cunoşteam, am văzut foc la gura ţevii. Conform ordinului şefului lor, soldaţii au executat foc asupra imobilului respectiv, fără vreun

rezultat vizibil. Atunci, la solicitarea mea de a aduce un *TAB*, ca să ne putem apropia, **Ciupitu** a cerut prin staţie, de la Miliţia judeţeană, un *ABI* care în scurtă vreme a şi ajuns în zonă, fiind condus de către căpitanul **Prundurel**. Acesta, imediat, la ordinul lui **Ciupitu**, a îndreptat mitraliera către imobil şi a tras câteva rafale. După circa zece minute, în timpul schimbului de focuri, **Nicolae Cârjan**, aflat în spatele zidului clădirii învecinate cu imobilul asupra căruia se executa foc, a fost rănit în zona omoplaţilor. Transportat la spital, s-a constatat că rana provenea de la fragmentele de beton dislocate de gloanţe. Profitând de un moment de acalmie, împreună cu **Doru Andreica**, cu **Ciupitu** şi cu **Prundurel**, ne-am furişat către imobilul-ţintă unde imediat cum am pătruns, la parter, am dat peste un bărbat ca la 40-45 de ani, blond, tuns scurt, atletic, de până în 1.70 înălţime, îmbrăcat într-o scurtă albastră. Pe umăr avea o geantă de formă paralelipipedică, dar goală. L-am chestionat ce caută pe acolo şi, într-o română cu accent moldovenesc, ne-a răspuns că este ziarist. Evident, ne-a prezentat şi actele, în primul rând un paşaport sovietic pe care l-a preluat căpitanul **Ciupitu**. Ulterior, în tolba aceea goală, de formă paralelipipedică, am presupus că fusese un simulator de mitralieră cu autodistrugere. Şi pe acest „ziarist" sovietic l-a preluat căpitanul **Ciupitu**. Şi preluat a rămas, mai mult ca sigur, şi azi.

– Îmi imaginez că tolba aceea, paşaportul sovieticului şi toate celelalte ar fi fost numai bune ca probe, alături de geanta cu scrisoarea de adio a securistei şi cu altele asemenea. Care a fost la urma urmei soarta acelor „probe" gestionate efectiv de dumneavoastră, revoluţionarii, şi nu de militari de profesie precum căpitanul Ciupitu?

– Toate acestea, cum spuneam, pe măsură ce se cumulau, făceau ca direct proporţional să se „cumuleze" şi presiunea securiştilor asupra mea. Pentru că în plină noapte, imediat cum am luat aceste dovezi certe şi le-am pus la păstrare, sub cheie, în biroul lui **Pantelimon Găvănescu**, s-a şi prezentat la noi un individ slăbuţ, ascuţit, tinerel, cu un pardesiu pepit, cum că l-a trimis colonelul **Andrei Kemenici** ca să ia „geanta aia", aşa a zis. A motivat că lucrează la districtul CFR, „întâmplător" clădirea aceea, ştiţi dumneavoastră, aflată vizavi de unitatea militară a lui **Kemenici**, dar, totodată, şi lângă Securitate. Planul nu era rău întrucât cu **Kemenici** fusese dificil de comunicat şi, îmi imaginez, se gândiseră că va fi greu să verific. Dar, cum se întâmplă când e să fie, imediat cum l-am sunat pe **Kemenici** ca să-l întreb de ce vrea să-i dăm geanta, acesta fie că nu a vrut să le facă jocul, fie că chiar nu avea habar, cert este că a infirmat prompt, adică mi-a spus că nu trimisese pe nimeni după nicio geantă. Moment în care am devenit circumspect şi, uitându-mă mai cu luare aminte la individ, am remarcat o umflătură sub pardesiu. Tot atunci privirea mi-a căzut pe pantofii lui, care numai pantofi de ceferist nu erau, şi chiar i-am zis: „Spui că lucrezi la CFR, dar ai pantofi de miliţian!" Sigur că în momentul doi le-am zis celor care-l conduseseră la mine: „la percheziţionaţi-l pe tovarăşul ceferist!" Când colo, cine era? Căpitanul **Diaconescu**, de la Securitate, cel care, după revoluţie, va fi plasat pe funcţia de şef de cabinet al comandanţilor Poliţiei din Dâmboviţa, la toţi, până la pensie. Bine-înţeles că umflătura de sub pardesiul său era un pistol cu care, verificându-l un specialist – **Remus Diaconu** – acolo, pe loc, s-a dovedit că se trăsese un glonţ. Atunci am realizat inclusiv rolul lui **Nastasia**, anume că sub umbrela lui se petreceau toate, şi am început dur: „Gata, sunt trădători printre noi, revoluţia e în pericol, mergem la Bucureşti ca să-i raportăm lui **Maziliu"**...

– Dumitru Mazilu, mama securiştilor...

– Da, dar pe atunci nu ştiam, îl credeam un „emanat" al revoluţiei.

– Cum de ajunseseraţi atât de repede în relaţii... amicale cu Mazilu?

– Păi, venise el la noi, la Târgovişte, cu o gardă de paraşutişti, încă de pe 23 decembrie. Venise ca să se asigure că **Nicolae** şi **Elena Ceauşescu** sunt, într-adevăr, aici. I-am confirmat că da, sunt la noi „coletele", deşi nu i le-am putut arăta pentru că, aşa cum bine se ştie, le deţinea **Kemenici**. Dar noi îl aveam pe **Dureci**, comandantul Miliţiei judeţene, care îi văzuse şi confirmase că îi dăduse în primire lui **Kemenici**. Ţin minte că tot atunci l-am întrebat şi noi de una, de alta, pe **Mazilu**, ca unul care venea din miezul problemelor, de la Bucureşti. Eu, de pildă, l-am întrebat ce mai face popa **Teoctist**. „Unde s-a ascuns cârtiţa?", i-am zis. Iar **Mazilu**, amuzat, a spus că **Teoctist**, de cum a văzut cam care este turnura evenimentelor, s-a prezentat aproape plângând la el, întrebându-l ce trebuie să facă în acele condiţii? La care el, **Mazilu**, i-ar fi spus, sau cel puţin aşa s-a lăudat la noi că i-a spus: „Du-te, spovedeşte-te, roagă-te şi aprinde lumânări pentru morţii revoluţiei!" Acum, ce să zic, **Teoctist** a ajuns până la urmă nu departe de Târgovişte, la Mânăstirea Sinaia, unde a stat ascuns, în chilia unui tânăr călugăr, până când s-au limpezit lucrurile. Chilia celui care, astăzi, este... patriarhul **Daniel**.

– Cum se mai leagă unele lucruri!

– Ei, şi făcând eu atâta instigare pe acolo cu trădătorii, cu revoluţia în pericol, căpitanul **Ciupitu** a găsit de cuviinţă să trimită special un pluton la palat, cu misiunea permanentă, mi-a zis, ca să mă apere pe mine. Atunci, cu plutonul acela, în rolul comandantului de pluton, a apărut veritabilul pion otrăvit de care vă spuneam ceva mai înainte, în persoana unui tânăr cu mustaţă, un individ întâlnit ulterior pe la Casa armatei, căpitanul **Marius Dumitru**, care în realitate era ceistul unităţii comandate de **Ciupitu**. Însă cine să bănuiască astfel de detalii când omul era echipat ca un infanterist veritabil?

– Nu îl ştiaţi?

– Nu îl ştiam! Şi nici nu m-a mirat operativitatea lor atunci, pe moment, am zis că oamenii erau în alarmă, era normal să se mişte repede, pentru că într-un sfert de ceas după ce am acceptat, a şi apărut acel pluton cu căpitanul **Dumitru** în frunte, care mi s-a prezentat plin de solicitudine: „Domnule **Păun**, am venit ca să vă apărăm!"

– Dar cum aţi realizat că acel ofiţer este aşa cum spuneţi, adică „pion otrăvit" şi, mai ales, când anume?

– În primul rând am început să bănuiesc o cursă când am văzut că individul stătea numai lângă mine, de parcă fusese lipit cu prenandez. În afară de asta, sub motivul protejării mele, mi-au limitat atât de mult libertatea de mişcare încât, la un moment dat, m-am trezit că nu mi se mai dă voie nici la WC, dar să mai şi ies din judeţeana de partid. Practic, eram prizonierul lor. Am înţeles până la urmă cum stă treaba, „băieţii" erau interesaţi ca nu cumva să dispar cu „probele". Şi din clipa aceea problema mea a devenit alta, cum anume să fac să ies din cuşcă. Evident, am început să mă gândesc la asta şi singura posibilitate era să pun la cale o diversiune. Ştiind că fişetul cu „probe" al lui **Găvănescu** era marea lor misiune, de faţă cu toată lumea i-am predat cheile unui camarad de încredere, lui **Ion Calafeteanu**, zis **Sucă**: „Ţine-le

tu, **Sucă**, i-am zis, că eu, cum am atâtea pe cap, poate le pierd, şi hai să mergem şi noi să mai vedem ce e pe afară". **Sucă** s-a luat după mine, nebănuind nimic, şi când am ajuns la uşă, i-am zis la ureche, grăbit: „Tu ia-o în dreapta, eu o iau în stânga, ne vedem mai târziu tot aici". Şi până să se dezmeticească alde căpitanul **Marius Dumitru** – care azi e pensionar şi, totodată, membru PSD, şeful de cabinet al senatorului **Stan** –, m-am îndreptat către *Mondial*, că se spărseseră geamurile şi văzusem câţiva oameni băgaţi acolo, la adăpost, îndeosebi cei de la gărzile patriotice. Cum îl cunoşteam pe unul dintre ei, îl cheamă **Casian Nicolae Pârvan**, pe care l-am remarcat imediat, stătea acolo la o ţigară cu *ZB*-ul în spate, m-am apropiat şi am intrat în vorbă cu el: „Stai să mă pierd printre voi, i-am spus, că sigur mă urmăreşte Securitatea". Nu a trecut niciun sfert de ceas, că a şi venit o *Dacia* 1300 gri, cu unul în haină scurtă, de piele, la 40 de ani, înalt, slăbuţ, care a coborât calm, s-a uitat insistent către grupul în care mă băgasem, dar nu m-a identificat. Sigur că după plecarea noastră, a mea şi a lui **Sucă**, au spart fişetul, au recuperat actele şi au răsuflat uşuraţi. Dar asta nu a însemnat şi salvarea mea, pentru că exista posibilitatea să-mi fi făcut copii, ceva, de pe ele, plus celelalte informaţii pe care le deţineam, toate împotriva lor. Aşa că abia aşteptau să pună gheara pe mine, cu **Nastasia** în frunte, ăsta în primul rând pentru că vedea în mine adevăratul rival la scaunul de preşedinte al Consiliului revoluţionar.

Capcana "mercenarilor"

– V-aţi mai întors până la urmă acolo, în gura lupului?

– Sigur că nu m-am mai întors la Prefectură, dar nu de frică, ci, pur şi simplu, pentru că mi se făcuse scârbă. La vreo două-trei zile însă – între timp îl împuşcaseră pe **Ceauşescu** –, venind eu la poarta dinspre *Valahia*, ca să iau pulsul, mă pomenesc faţă în faţă cu doi miliţieni: **Vitiuc** şi **Hera**, mă aşteptau. „**Mişule**, mi-a zis **Vitiuc**, hai că vrea să te vadă şeful, are ceva de discutat cu tine". N-am citit niciun pericol pe feţele lor plate, un pic obosite, şi cum lucrurile păreau că de acum gata, după împuşcarea lui **Ceauşescu**, intrau pe un făgaş nou, democratic, am fost de acord să merg cu ei. Ne-am urcat într-un *TV*, celebrul *TV* cu care scăpaseră cu câteva seri mai înainte de furia revoluţionarilor, şi am plecat. Şeful era nimeni altul decât **Floricel**, în civil, pe care l-am găsit aşteptându-mă undeva la intrarea în clădirea miliţiei municipale, înarmat cu pistol-mitralieră, arma ţinând-o la umăr, ca vânătorii, cu ţeava în jos. Împreună cu el era şi căpitanul **Georgescu**, de la tancuri, care ocupase miliţia municipiului şi rămăsese acolo, să o apere. Era, aşadar, pe 28 decembrie 1989, în prima parte a zilei. Căpitanul **Georgescu** – care nu are nicio legătură cu securistul **Georgescu**, inspectorul-şef – mă cunoştea şi ne-am salutat: „Să trăiţi!". De fapt, de ce mă... convocase comandantul **Floricel**? Ca să mă trimită la Procuratură, să-mi dea mandat de arestare. Nu mi-a zis asta, dar am intuit că e ceva necurat la mijloc imediat cum am auzit că vor să mă ducă la Procuratură. Văzând că se îngroaşă gluma, am zis că măcar să am un martor cu mine şi atunci l-am întrebat pe căpitanul **Georgescu** dacă poate să mă însoţească. Nimeni nu a avut nimic împotrivă aşa că peste câteva minute, împreună cu **Georgescu** şi cu încă doi miliţieni, aceiaşi **Hera** şi **Vitiuc**, numiţi de **Floricel** ca să mă escorteze, debarcam la Procuratură (Parchetul de azi). Acolo se aflau trei procurori, **Zaharescu**, **Dumitrescu** şi **Nicoară** care, ştiind că fac parte din Consiliul provizoriu revoluţionar, m-au primit cu tot respectul, dincolo de faptul că păreau cam încurcaţi, nu prea îşi explicau ce e cu mine pe acolo. Regia a fost pusă la punct de aşa manieră însă că tot cam atunci şi-a făcut apariţia la Procuratură, din partea preşedintelui Consiliului revoluţionar, adică a profesorului **Nastasia**, un revoluţionar pe nume **Ioan Chifu**, în haine de luptător în gărzile patriotice şi cu *ZB*-ul la umăr. Aducea o acuzaţie foarte gravă la adresa mea, cum că am părăsit judeţeana de partid în plină revoluţie, prejudiciind victoria acesteia. Pe scurt, era un denunţ semnat personal de **Ion Nastasia**, dar neştampilat, în care efectiv acesta mă declara terorist. Citindu-l, oamenii ăştia, procurorii, care mă cunoşteau drept singurul anticomunist al FSN-ului din Dâmboviţa, s-au uitat lung unul la altul şi toţi trei la mine. Şi până una-alta, în loc de orice măsură, unul dintre ei s-a ridicat şi a ieşit afară, unde miliţienii **Vitiuc** şi **Hera**, locotenenţii lui **Floricel**, ocupaseră poziţie şi aşteptau ca să vadă ce se întâmplă. „Luaţi-vă maşina şi plecaţi!" le-a zis, după care a revenit şi mi-au dat şi mie să citesc denunţul lui **Nastasia**, urmând ca apoi să întocmesc, la rândul meu, un raport ca răspuns la acuzaţia adusă. Chestia e că au mai trecut vreo 25 de minute şi miliţienii tot nu plecaseră din faţa procuraturii, chipurile nu le mai pornea maşina. Atunci iar a ieşit unul din procurori, **Dumitrescu**, foarte hotărât, ca să-i ia la goană: "Dacă nu plecaţi, le-a zis acesta, chem armata!" Abia atunci le-a pornit maşina şi am putut să scriu şi eu, liniştit, un raport cu punctul meu de vedere. Acest raport a fost vizat de cei trei procurori şi înaintat Procuraturii militare teritoriale Ploieşti, cu numărul de înregistrare 22/P/90, ulterior fiind citat de colonelul magistrat **Ciobanu**. Partea bună a lucrurilor a fost că în împrejurările acelea procurorii au înţeles că miliţienii şi securiştii îmi vor răul. Şi tot **Dumitrescu** mi-a sunat soţia de acolo, de faţă cu mine, şi i-a spus cam aşa: „Doamnă, baricadaţi-vă în casă şi numai dacă vă sun eu mai faceţi ceva". Acelaşi procuror a sunat şi la o vecină, unde aveam un garaj, rugându-o să urmărească pentru ca nu cumva să pătrundă cineva acolo, să-mi bage arme sau altceva interzis, ca să mă incrimineze. După care acest **Dumitrescu** mi-a zis direct: „S-ar părea că eşti în pericol. Eşti de acord să te duci în pază, undeva, unde măcar pentru câteva zile să ţi se piardă urma?" În aceiaşi zi, tot la sugestia procurorului **Dumitrescu**, m-au dus mai întâi la unitatea lui **Ciupitu**, după care în cea a lui **Kemenici**, cu un TAB, unde am şi rămas şi unde, culmea-culmilor, toată ziua, până seara, târziu, am stat de vorbă cu un singur ofiţer, pe care l-am crezut un oarecare. În aceiaşi seară, mult după ce se înnoptase, întrucât mi-au spus că nu au nicio misiune pentru mine şi, totodată, m-au asigurat că nu mai poate să fie niciun pericol în ce mă privea, am plecat acasă. Şi până la urmă uite că am scăpat, dar...

– Dar?

– ...Mi s-a părut ciudat că la ieşirea din unitatea lui **Kemenici**, unde eram aşteptat de un bun prieten al meu, pe cine credeţi că-l văd patrulând cu totul şi cu totul întâmplător pe Bulevardul Castanilor, chiar în dreptul punctului de control? Pe nimeni altul decât pe **Vitiuc**, miliţianul, locotenentul lui **Floricel**. Era seara, pe 28 decembrie 1989, ningea, şi el patrula. Ulterior, aveam să aflu numele ofiţerului care se ocupase toată ziua de mine, cât stătusem „ascuns" în unitatea colonelului **Kemenici**, umplându-mi timpul cu tot felul de... banalităţi. Se numea

Consiliul judeţean
al Frontului Salvării Naţionale
Dâmboviţa
Nr. 2/28.XII. 1989

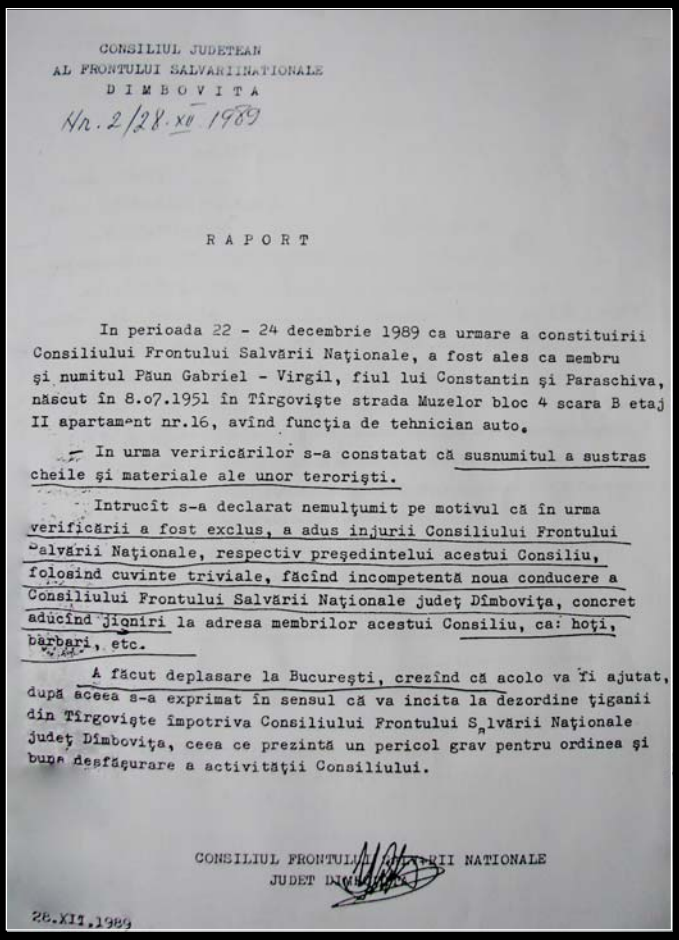
Raport

În perioada 22-24 decembrie 1989, ca urmare a constituirii Consiliului Frontului Salvării Naţionale, a fost ales ca membru şi numitul Păun Gabriel-Virgil, fiul lui Constantin şi Paraschiva, născut în 8.07.1951 în Târgovişte, strada Muzelor, bloc 4, scara b, etaj II, apartament nr. 16, având funcţia de tehnician auto.

În urma verificărilor s-a constatat că susnumitul a sustras cheile şi materiale ale unor terorişti. Întrucât s-a declarat nemulţumit pe motivul că în urma verificării a fost exclus, a adus injurii Consiliului Frontului Salvării Naţionale, respectiv preşedintelui acestui Consiliu, folosind cuvinte triviale, făcând incompetentă noua conducere a Consiliului Frontului Salvării Naţionale judeţ Dâmboviţa, concret aducând jigniri la adresa membrilor acestui consiliu, ca: hoţi, barbari etc.

A făcut deplasarea la Bucureşti, crezând că acolo va fi ajutat, după aceea s-a exprimat în sensul că va incita la dezordine ţiganii din Târgovişte împotriva Consiliului Frontului Salvării naţionale judeţ Dâmboviţa, ceea ce prezintă un pericol grav pentru ordinea şi buna desfăşurare a activităţii Consiliului.

Consiliul Frontului Salvării Naţionale judeţ Dâmboviţa
Semnat indescifrabil

CONSILIUL JUDETEAN
AL FRONTULUI SALVARII NATIONALE
D I M B O V I T A
Nr. 2/28.XII 1989

R A P O R T

In perioada 22 - 24 decembrie 1989 ca urmare a constituirii Consiliului Frontului Salvării Naţionale, a fost ales ca membru şi numitul Păun Gabriel - Virgil, fiul lui Constantin şi Paraschiva, născut în 8.07.1951 în Tîrgovişte strada Muzelor bloc 4 scara B etaj II apartament nr.16, avînd funcţia de tehnician auto.

In urma veriricărilor s-a constatat că susnumitul a sustras cheile şi materiale ale unor terorişti.

Intrucît s-a declarat nemulţumit pe motivul că în urma verificării a fost exclus, a adus injurii Consiliului Frontului Salvării Naţionale, respectiv preşedintelui acestui Consiliu, folosind cuvinte triviale, făcînd incompetentă noua conducere a Consiliului Frontului Salvării Naţionale judeţ Dîmboviţa, concret aducînd jigniri la adresa membrilor acestui Consiliu, ca: hoţi, barbari, etc.

A făcut deplasare la Bucureşti, crezînd că acolo va fi ajutat, după aceea s-a exprimat în sensul că va incita la dezordine ţiganii din Tîrgovişte împotriva Consiliului Frontului Salvării Naţionale judeţ Dîmboviţa, ceea ce prezintă un pericol grav pentru ordinea şi buna desfăşurare a activităţii Consiliului.

CONSILIUL FRONTULUI SALVĂRII NATIONALE
JUDET DÎMBOVIŢA

28.XII.1989

Parşivul „raport"-denunţ al profesorului Ioan Nastasia, preşedintele autoimpus al CFSN-Dâmboviţa, prin care căuta, cu concursul securiştilor din fosta Cetate de Scaun, să-l scoată din joc pe Gabriel-Virgil Păun, unul dintre cei mai autentici revoluţionari ai momentului, lider incontestabil ales de mase şi nu impus pe căi oculte, conform scenariilor prestabilite, cum s-a întâmplat peste tot, mai apoi, în România postdecembristă, când va face carieră sintagma „revoluţie confiscată".

Sorin Stoian şi era nimeni altul decât ceistul unităţii. Dar n-am nimic să-i reproşez.

– Aţi avut noroc!

– Nu numai noroc. Între altele, am avut şi şcoala de ofiţeri de rezervă. Dacă nu aveam şcoala de ofiţeri de rezervă făcută, sigur eram pe o cruce, erou al revoluţiei.

– Apropo de termenul acesta folosit de dumneavoastră acum... Chiar asta să fi avut loc atunci, în 22-25 decembrie 1989, o revoluţie? Nu ar fi mai corect spus o lovitură de stat?

– În primul rând menţionez că perioada pe care eu o consider o revoluţie autentică este 16-25 decembrie. Sub rezerva că ridicarea la revoluţie n-a emanat din proprie conştiinţă, ci a fost artificializată cu diversiunea numită **Tökesh**, cu cadavrele de la Timişoara şi aşa mai departe, asta rămâne discutabil, însă cert este că din momentul când românii au ieşit în stradă şi până când a fost executat cuplul dictatorial, aceea a fost revoluţie. Iar **lovitura de stat, după toate regulile artei, a fost dată revoluţiei. Care învinsese**. Asta a fost: când să ne constituim guvernul nostru revoluţionar, ne-a lovit tovarăşul **Ion Iliescu**. Chiar în noaptea de 22/23 decembrie 1989 a mers la Ministerul Apărării Naţionale, a atras de partea lui generalii, dar nu pe toţi – de aceea se şi explică apariţia morţilor aşa, dintr-o dată –, promiţându-le că-i menţine în funcţii, ba mai mult, că-i avansează, şi a acţionat. Ca guvernul format să nu fie al revoluţionarilor, ci al lor.

– Al cui, mai exact?

– Al celor cu pulovere pe gât, toţi – oamenii Moscovei.

Preludiu pentru războiul de mâine

de Bogdan Didescu

Miez de august 2009, cu soare plin, drum lung, peisaje încă verzi, orizonturi albastre şi tot restul. Inclusiv asfalt încins, maşini în plină goană, biciclişti pedalând derutant peste lume şi eu... În plin avânt spre Roşiorii de Vede, oraşul viselor mele de pui de ţăran dideştean. Când dintr-o dată, exact când tăiam în două localitatea Naipu, gândul mi-a zburat fără să vreau la... Xenia Vilari. Uite-aşa, simplu şi pur, chiar la ea! La volumul *Adio, Xenia Vilari!*, mai bine zis, nuvele şi schiţe de Ştefan Popescu, apărut, prin 1969, la Editura pentru literatură. Şi pe care tocmai îl primisem cadou de la un anticar, la grămadă cu alte câteva cărţulii, „maculatură ieftină" pentru el, pentru mine însă ceva mai mult. Cum tocmai îl răsfoisem atent cu o zi-două în urmă, reţinusem că acţiunea din nuvela *Dă pinteni lu' Urechiatu!* se petrece oarecum aici, în *toi de vară secetoasă*, pe moşia lui Teohari Lucillius, tatăl Clotildei, *amazoana în pantaloni bufanţi* sub ale cărei priviri incerte Atanase Evangheliu, vătaful, cel *întors şmecher de la oraş*, zăpăcea fetele satului, obraznic şi stângaci, asta când nu ţipa la ţărani, fără nicio socoteală, *mai mult ca să facă faţă*, mai ales când simţea că nu are dreptate şi, în special, când se simţea privit de voluptoasa şi totuşi ciudata Clotilda. Era vară, ca şi acum, când eu galopam întins pe cai de foc, numai că atunci era o vară oarecum specială, pentru că serviciile de stat din Capitală fuseseră dispersate în împrejurimi, la zeci de kilometri de obiectivele militare, de teama bombardamentelor americane, un lot de dispersaţi ajungând inclusiv în comuna aceasta de pe şoseaua Bucureşti-Alexandria, unde greul căzuse pe primărie, efectiv covârşită de grija celor fugiţi de bombardament, cu *toate terfeloagele şi catastivele birourilor*. Şi până una-alta conduceam lejer, ca în tot restul drumului – plecasem de vreo patru ore din Mangalia, cred –, atent să nu calc vreo orătanie, totodată cu gândul la nuvelele cuminţi ale acestui Ştefan Popescu de care nici că auzisem până să pun mâna pe cartea lui... Crâmpeie de viaţă nu lipsite de un anumit farmec, trase-n fraze mai apoi cizelate atent, cu descrieri ample intersectate de dialoguri comune, iar întreaga salată de vorbe aranjată-ntr-un context clar decupat din cotidian (gelozia din *Genunchii*, de pildă). Şi era vară, încă o dată o spun, şi vară este, încă, în ziua când scriu toate astea. Când dintr-o dată, undeva, pe dreapta, chiar la şosea, mi-a străfulgerat prin flanc, mai mult intuit decât furat cu coada ochiului, monumentul eroilor. Măreţ cândva, imediat după Războiul Reîntregirii, azi o ruină jalnică înfiptă parcă aiurea-n peisaj, unul dezolant, ce-i drept, numai că peisajul are nesperata şansă de a renaşte o dată cu fiece primăvară… Pe când monumentul acela, în al cărui vârf mai trona, încă, un superb vultur valah, de bronz sau de piatră, n-am reţinut exact. Am reţinut, în schimb, că, din păcate, ciocul îi era rupt iar penele smulse de vreme, de indolenţa oamenilor locului, de sărăcia care de două decenii s-a cuibărit ca o viperă la sânul sărmanului ţăran din câmpia noastră, îndobitocit de taxe, de veştile nenorocite care curg în cascadă pe canalele de televiziune, de lăturile acestor vremi cretine şi crâncene, totodată, când secundele mor strivite sub preşul ignoranţei, nemairămânându-le decât oportuniştilor şi patriotarzilor, la ceasuri anume croite, să sune trâmbiţa spartă a iubirii de neam şi de glie, propovăduind pe toate şanţurile despre ceea ce, de aproape un secol, a ajuns să se cheme şi la noi atât de sublim, însă din nefericire lipsit de orice semnificaţie cât de cât profundă sau măcar sinceră – cultul eroilor. În fine, am făcut o poză-două, nu înainte de a mă reculege o clipă trecând în revistă numele soldaţilor nemuriţi acolo, pe faţada încălzită doar de soarele verii a monumentului de piatră, şi am plecat scârbit din locul acela, gândind că măcar eu, trecătorul, întâmplător şi ziarist militar, să-mi fac datoria de sclav al cuvintelor trase-n cerneală, afişând undeva trei rânduri, despre obiduiţii cetăţeni din Naipu, învăţători, primari, poliţişti, cofetari sau simpli ţărani, nu mai contează, pe care-i

Monumentul Eroilor din Naipu, măreţ cândva, azi o ruină jalnică

leagă, aidoma unui blestem, acelaşi fir invizibil al învinşilor sorţii. Altminteri, nu-mi pot explica nicicum de ce sunt atât de adânc scufundaţi cu toţii în somnul nesimţirii, cu capul pe brazda încă reavănă de sângele călăreţilor ce numai ieri şarjau ceva mai la vest, la Prunaru, Roşiori, Robăneşti, cuiburile de mitralieră germane... Şi ce m-a îndârjit cel mai mult este faptul că acest monument cu numele a zeci de eroi scrijelite în piatra lui este amplasat chiar în curtea grădiniţei, adică sub ochii cei mai inocenţi cu putinţă, ai puilor de român, adică, aflaţi la vârsta căutării şi identificării modelelor. Şi de a căror ignoranţă viitoare, date fiind premisele enunţate aici, nu am nici cel mai mic motiv să mă îndoiesc. Cu atât mai mult aveam să realizez pe deplin în ziua aceea – cu adevărat ziua deziluziilor mele – că veninul dezastrului neamului cu vitrinele totdeauna mai sărace ca oriunde şi totuşi atât de dragi mie, cu florile care... defilează agale pe trotuar, apetisante încă, în fine, cu orice altceva intuit sau mai puţin intuit, chiar cu duhul pământului; că la înapoiere niciodată n-am avut timp pentru una ca asta. În plus, pacea din suflet mi se strepezise într-atâta pe drum, atât de acru devenisem din tălpi şi până în creştet din clipa traversării Naipului, plus restul zgurii unei zile toride şi lungi, încât musai, mi-am zis când m-am văzut în centrul Roşiorilor, la umbra deja îngenuncheată a nopţii, să iau o gură bună de aer, poate că cine ştie, îmi voi reveni cât de cât. Şi abandonându-mi herghelia încinsă de atâta trap întins în prima parcare la îndemână, aproape de Marea Intersecţie, doar cu neliniştea în suflet şi cu aparatul de fotografiat la îndemână, am luat-o agale prin

Doi dintre poeţii Roşiorilor: Gigi Tutcălău şi Liviu Nanu, iar între ei – autorul acestor rânduri. Era cam acum cinci ani, la *Kent*

românesc îşi făcea simţit efectul în plin nu doar într-o localitate oarecare, de provincie, precum Naipu, ci efectiv la scara cea mai naţională posibilă, dacă mi se permite licenţa!, deci inclusiv în Roşiorii mei, patriarhalii, prăfuiţii şi nenorociţii mei Roşiori de Vede. Unde o dată ajuns, conform unui mai vechi obicei, nu m-am dus drept la ţintă – la rudele mele, în cazul de faţă –, ci mai întâi am oprit în buricul târgului, că oricum aveam drum pe-acolo. Şi aceasta pur şi simplu ca să apuc să flirtez puţin cu atmosfera, părculeţul din centru, cu ochii pe siluieta unei zâne locale apărută nu ştiu de unde, ca în basme, să mă ademenească pe cine ştie care cărare anume, bună sau rea, depinde. Era, ştiam bine amănuntul acesta, acelaşi parc din care cândva, demult, acum aproape o viaţă de om, pornisem întru cucerirea Universului tot cu un aparat foto, un *Smena 8 M*, însă, clasic – la care nu am renunţat niciodată; îl păstrez în birou, pe un trepied, la loc de mare onoare –, cu un simplu geamantan de carton, cu un rând de haine civile şi cu nemărginită speranţă. Mă întorceam, iată, exact trei decenii de atunci, cu sentimentul tipic al conchistadorului care, încheind, în sfârşit, călătoria în jurul lumii, flămând şi stors de vlagă revine acasă, dar nu să-şi trăiască gloria şi apoi să moară, ci nerăbdător ca să-şi mai mângâie o dată metresele, să le dăruiască mici suveniruri şi, eventual, dacă se mai simte în stare, să le mai muşte o dată, măcar, numai o singură dată, de sfârcuri.

*

De fapt, iniţial oprisem acolo, la doi paşi de fostul magazin universal *Macul*, azi *Penny*, cu gândul să intru şi să cumpăr un vin bun pentru noaptea care urma să se lăbărţeze peste câmpia valahă în câteva zeci de minute, maximum un ceas, pe care mai apoi să-l descânt cu rubedeniile. Şi totuşi atracţia parcului – modernizat, chipurile! –, din apropiere, m-a deturnat clar de la primul impuls. Poate pentru că părea ceva cu totul şi cu totul nou în peisaj. Sau poate că mai degrabă... În fine, Parcul Central din Roşiorii de Vede, cu intrare pe lângă ruginitul Monument al Eroilor Revoluţiei, l-am descoperit în plină splendoare, cu veterani moţăind pe bănci, cu bunicuţe agreabile ieşite la aerisit cu nepoţeii, aceştia din urmă bine ancoraţi în cărucioarele modeste, dar foarte practice, totuşi, cu puştoaice, nu multe, că vacanţa se derula-n plin, încă, bârfind şi chicotind la umbra duzilor pleoştiţi peste băncuţele aparent comode, din lemn, şi cu statui, da, vreo două statui-bust care atrag imediat atenţia într-un oraş văduvit clar de aşa ceva de decenii, de când comuniştii au demolat tot ce se putea demola în materie de... Şi uite că parcul acesta are două, chiar, în compensaţie, a lui Eminescu şi a lui Marin Preda, scriitori atât de mari pentru noi, românii, de complecşi şi de complexaţi la viaţa lor că mă şi mir cum de se suportă înghesuiţi acolo, pe trei metri pătraţi. Cu toate acestea, am simţit cum în sân mi se strecura, insidioasă, o vagă senzaţie de disconfort dată, mai mult ca sigur, de involuntara sesizare, la un moment dat, a faptului că parcul este ciuntit, sfârtecat, corodat bine pe una din laturi şi la două din colţuri de o molimă grea, devastatoare şi incurabilă. Cu atât mai incu-

Roşiorii de Vede. Marea Intersecţie

rabilă cu cât este postrevoluţionară. Şi pe care aş numi-o... *bildingvilism*, *bildingmanie*, *vilomanie*, în sfârşit, cam aşa ceva. Pe moment, atunci, mi-am purtat disconfortul ca pe un şerveţel uzat, de hârtie, ascuns temporar în buzunarul de la spate al *blue-jeans*-ului, în aşteptarea ivirii pe traseu a vreunui coş de gunoi. Şi dominat de o astfel de stare m-am trezit lângă mesele tablagiilor şi, mai ales, ale şahiştilor de la apusul soarelui, tineri şi bătrâni laolaltă, şomeri şi muncitori cu ziua, dar şi elevi de şcoală profesională, am apreciat după primele două-trei mutări urmărite din umbră, mai degrabă, peste umărul chibiţilor strânşi ciorchine de jur-împrejur, răstimp suficient ca să le notez strategiile simple, ca decupate cândva, demult, dintr-un manual de grădiniţă. Cu toate că era suficient să le prinzi mimica, atât, şi succesul spectacolului era ca şi asigurat. Până şi un gardian public, ba nu!, poliţist comunitar, toropit de plictiseală, înarmat cu un pistolet *TT* de faţadă şi echipat ca de bogdaproste, cu un tricou uzat şi o şăpcălie inventată mai degrabă ca să-l protejeze de soarele verii, nici într-un caz însă menită ca să le impună respect eventualilor „muşterii", luase în primire un scaun şi, cu un pahar de cafea ieftină la îndemână căsca gura, tăcut şi stingher, la teribilul meci al Karpovilor şi Gasparovilor locului. În ritmul acesta să tot trăieşti! mi-am zis, şi am mai dat o raită pe la statui, încercând să le descifrez autografele de pe socluri. Ca în trei minute sau patru, cel mult, să mă trezesc tot acolo, printre combatanţi, spectatorul perfect al scurgerii inexorabile a timpului cu fiece mutare de pion, de nebun, de damă şi aşa mai departe. Şi acolo eram când ridicându-mi privirea, la un moment dat, m-am trezit luat în primire de... vilele iţite printre coroanele pline ale pomilor, agresive şi totuşi triste, întrucâtva, în ciuda cotcodăcelilor venite prin bariera verde-pal, uşor foşnitoare şi impregnată ici-colo, în răstimpuri din ce în ce mai dese, cu licuricii artificiali care începuseră, deja, să se aprindă. Aveam să aflu, într-un târziu – gura lumii, deh! –, că una dintre ele, cred că aceea mai impunătoare, cu două intrări şi două etaje, este a lui Verzişan, *unul din bogătaşii oraşului, din neamul ursarilor*. Cică acest Verzişan, imediat după Revoluţia din 1989, a plecat cu toată familia lui, numeroasă, desigur – copii, nepoţi, fraţi, cumnaţi şi aşa mai departe – în străinătate, pe ruta Germania, Anglia, Spania, poate şi aiurea, de unde s-au mai întors, pe la începutul anilor 2000, plini de bani *adunaţi, îndeosebi, din cerşetorie*. Ca ei au făcut mulţi alţi ţigani din Roşiori, într-un târziu revenind cu bani suficienţi cât să cumpere case şi terenuri. Şi cum terenul din Parcul Central tocmai fusese retrocedat proprietarului de drept, acesta, evident, l-a vândut cui a oferit mai mult, în speţă acestui ursar Verişan. Aidoma lui, cum spuneam, mai există şi alţi ţigani care, după ce au făcut avere în Vest, au revenit la bază fie de bună voie, fie, cel mai probabil, ca urmare a expulzărilor, unul dintre aceştia fiind şi aşa numitul Strugure, în prezent trecut în lumea umbrelor, dar de pe urma căruia au rămas doi fii cu nume foarte pitoreşti: Gălăţean şi Atent. La rândul lor, şi aceştia au cumpărat terenuri pe care şi-au construit case cu două nivele în zona *PECO-Petrom*, adică, întâmplător, taman în buricul Roşiorilor, în aşa numita deja, astăzi, „Zona Buşe", după numele familiei lor. Umblaţi prin lume, deci, instruiţi şi... *stilaţi*, aceştia nu comit infracţiuni la nivelul oraşului, dar asta nu atât pentru „calităţile" enumerate anterior ci pur şi simplu pentru că, în continuare, sursele lor de venit, izvoarele – copiii, nepoţii, strănepoţii, adică – au rămas tot în străinătate... Doar „mărunţii", infanteria uşoară, săracii, aceia care-şi duc traiul de pe o zi pe alta mai dau de furcă poliţiei, trimiţându-şi puradeii la furat din locuinţe, din autoturisme, din piaţa centrală, găinării şi, uneori, tâlhării tipice comise prin parcuri, inclusiv aici, în Parcul Central, sub ochii impasibili ai scriitorilor de bronz... Predomină furturile, da, de vreo crimă aproape că nu-şi mai aminteşte nimeni; au trecut şase-şapte ani, poate mai mult, când la *Textila*, într-o noapte, un ţigan din Dideşti, spărgător de buticuri, a fost prins în ambuscadă şi hăcuit cu sabia de un patron păgubaş. De atunci însă pace şi linişte, cu excepţia găinăriilor, cum ziceam, nu nevinovate cât inevitabile, totuşi, chiar şi într-un orăşel atât de bătut de soartă, dar cu oameni cumsecade şi modeşti, precum Roşiorii de Vede. Dar să termin cu vilele din Parcul... Ciuntit – aşa-mi vine să-i zic, nu Central! O alta, spune gura lumii, e a lui Marineci, fostul deputat, cea dinspre blocuri, mai micuţă. Şi

tot acolo mai e una nouă, nu se ştie a cui e. Acest Marineci, fost membru PSD, *a manipulat cu fostul primar, Daniel Fierăscu, şi a obţinut terenul datorită mafiei PSD*, a vehiculat lumea. Întrucât eu, unul, nu am nici un interes ca să insist, pentru că mai mult de trei-patru zile pe an nu sunt roşiorean, îmi iau paşii la spinare şi trec mai departe deşi, ce să zic, nostalgia, amintirea unui trecut mai aerisit şi parcă mai puţin stresant, ca şi iluzia că aş fi putut să arunc ancora vreodată, într-un viitor incert, dar pentru ceva mai multă vreme, într-un port mai puţin poluat estetic în partea lui cea mai valabilă, mă trage parcă de mânecă. Aşa cum mi se pare că o face şi WC-ul public, de construcţie clasică, trântit exact ca nuca-n perete, fără nicio noimă, aproape că sub nasul Karpovilor de ocazie, dar care, sigur, prea concentraţi ca să captureze regina inamică, par să nici nu observe, cu atât mai mult să adulmece altceva decât parfum fin, englezesc sau, în cel mai rău caz, de sorginte locală: ceva din esenţă de liliac, de tei sau de salcâm etc. Şi cu toate acestea, cum priveam eu, tăcut şi uşor împăcat cu soarta lumii acea mişcare molcomă de pensionari şi puştoaice, de şomeri şi sugari, aceştia din urmă extrem de puţini, dar cu atât mai lesne sesizabili în braţele mămicilor lor, ieşite la o mică bârfă, două câte două, pe băncuţele acelea special amenajate inclusiv pentru ele, am avut revelaţia că atunci, la ceasul acela şi, totodată la toate ceasurile ce vor mai urma încă ani mulţi, poate decenii, Parcul Ciuntit este singurul punct care încă mai palpită, deşi anemic, în Roşiorii de Vede. Şi nici că aveam să mă înşel prea mult. Pentru că dacă este să cred ceea ce mi-au auzit urechile ceva mai târziu, când efectiv din pură curiozitate m-am interesat în mod special, astăzi, în anul de graţie 2009, exact la 30 de ani când din gara aceea cu peron înalt aveam să urc o dată pentru totdeauna în trenul decisiv al deveniri mele, oraşul mai trăieşte din nimic. Autobuzele cu navetişti au dispărut, trenurile au uitat să mai şuiere şi, ce este cel mai grav, liceenii sunt din ce în ce mai puţini şi mai trişti. Ca peste tot în ţara aceasta pe cât de frumoasă şi de bogată, pe atât de nenorocită, industria, toată, e la pământ; nu mai are angajaţi, nu mai are firmă, nu mai are nimic. Obiectiv vorbind, celebra *ROVA* şi-a închis porţile, *IMAIA* (pe porţile căreia ieşeau utilaje agricole, grape, semănători, discuri etc.) a fost luată de un arab şi, de câţiva ani, se vinde, încă se mai vinde, fierul vechi, *Textila* şi-a închis porţile de patru ani, fabrica de bere *Robema* urmează să intre în faliment – *Rober*, altă firmă locală nu mai puţin cunoscută, cândva, este închisă de la mijlocul anilor '90 –, *Tricotaje* a fost luată de un alt arab, privatizată şi de doi ani, deja, e amintire, *Trafag*-ul (o mică intreprindere de transport şi prelucrare a lemnului) e închis demult şi tot aşa... Doar *Fabrica de ulei*, în poarta căreia, pe vremea când nu se inventase cuvântul privatizare, regretatul Mişu Oprescu, fostul meu coleg de şcoală generală, mi-a dat pe sub mână, cum ar veni, o jumătate de litru de ulei de in ca să-i pictez o floare, ce mai mişcă. Iar în ceea ce priveşte soarta unei alte glorii locale, echipa de fotbal ROVA, după numele uzinei de reparat vagoane, ca o amantă ieftină, aceasta, după ce a fost luată în repetate rânduri de oameni de afaceri, de bine, de rău, mai mult cu ajutorul Consiliului Local, a supravieţuit până în 2007, când a căzut în Divizia (Liga) *Onoare*, unde se zbate şi în prezent. Aşa că tineretul, populaţia în vână a oraşului, a fost văduvit şi de ultima sursă de relaş mai altfel decât cârciuma, barul, discoteca..., unde se înfundă invariabil, la fiece final de săptămână, când vin acasă, elevii de liceu şi studenţii, îndeosebi. Dacă mai au chef să vină aceştia din urmă... Pentru că nici măcar o casă de cultură nu mai au, întrucât a fost *transformată* şi, momentan, funcţionează pe post de... două baruri unde, ce-i drept, *se dă şi discotecă*. Sigur, mai există fosta clădire a casei vechi de cultură, din centrul oraşului, dar acolo, Consiliul Local a mutat Protoeria. Cinematograful *Modern* este închis de foarte mulţi ani, sporadic, de regulă prin octombrie, liceele de pe raza oraşului mai organizând acolo câte un bal al bobocilor. Cinematograful celălalt, mai puţin *modern*, *Carpaţii*, adică, a fost luat în locaţie de gestiune de un anume Bucur, om de afaceri din oraş, care, cu investiţii minime, l-a transformat, evident, în bar-discotecă. Dar acum este închis şi acesta aşa că, prin urmare, în Roşiorii de Vede, atât pentru pensionari, cât şi pentru tineret, nu există cine ştie ce perspective, viaţa rezumându-se la plimbări de seară, în parcuri (mai este unul spre gară, altul vizavi de Liceul „Anastasecu"), însă trebuie să fii atent şi aici, *ca să nu fii tâlhărit de ţigani*. Pentru că de la ăl cu barba sură, pân' la cel cu ţâţa-n gură, vorba aia, în Roşiori sunt astăzi în jur de 5500 de ţigani: nomazi şi ursari. La o populaţie totală de circa 30 de mii de locuitori. Şi raportul se micşorează an de an, ceea ce... Dar n-are rost să anticipăm, deocamdată. Cu atât mai mult cu cât, simplu trecător pe acolo fiind, şi pentru scurtă vreme, nu poţi face absolut nimic, dar nimic, pentru ameliorarea vreunei stări de fapt. Cu excepţia aceleia care, eventual, te priveşte pe tine, direct. Aşa că mai bine intră în barul din centru, „enigmaticul" *Mon Jarden*. Sau în celălalt, de la parterul unuia din cele două blocuri turn de pe strada Dunării, căruia i se mai zice *La Kent*, destul de intim şi confortabil în interior, prevăzut şi cu o mică terasă, unde acum câţiva ani, cred că mult peste cinci, s-a nimerit să dau peste doi dintre cei mai cunoscuţi dintre poeţii oraşului, cunoscuţi mie, în primul rând, anume Gigi Tutcălău, care mi-a fost profesor de geografie în gimnaziu, şi Liviu Nanu. Şi pe care am fost tentat să-i sunt din nou, să mai descântăm o bere, ceva, comentând vreun poem cu iz de lup vlăguit, asemenea acestui Roşiori răpciugos şi flămând, sleit de puteri, sictirit de tot şi de toate, aproape căzut în transă, înfrânt şi blestemat să rămână pentru totdeauna cu fruntea-n ţărână ca un proscris. Tocmai el, târgul ieşit ca din neant, odată, în miezul câmpiei de aur şi care în anii de glorie îşi permitea să mobilizeze pe spezele sale 200 de roşiori (cavalerie uşoară, echipată în roşu) pentru Oastea Ţării. Ca astăzi, la o adică, să nu mai fie în stare să asigure nici măcar bocancii necesari unui pluton de recruţi. Care soldaţi să apere noile edificii apărute pe plaiuri, nu?, dacă altceva nu au ce. Că până la urmă şi vilele acelea vor trebui apărate de cineva, per ansamblu, la scară mai mare. Dar, sigur, nu e treaba mea. Treaba mea e, cel mult, să constat şi să spun, să urlu, să trag alarma... Şi deocamdată spun doar atât: Când vulturii de pe monumentele eroilor arată atât de jumuliţi şi de trişti, cu ghearele tocite şi fără cioc, aidoma celui de la Naipu, este normal ca soldaţii noştri să patruleze desculţi. Şi când soldaţii ţării sunt desculţi...

Inedit

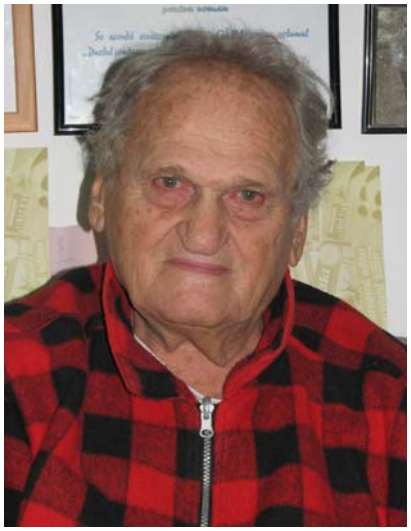
„Complotul” coloneilor

de colonel (r.) Aurel Ianovici

Anul 1965 a adus schimbări majore în politica statului totalitar român. *Declaraţia CC al PCR din 1964* delimita poziţia partidului faţă de PC al URSS şi a altor partide „frăţeşti", moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej şi promovarea, de către granzii comunişti a lui Nicolae Ceauşescu în fruntea partidului au constituit evenimentele principale ale acelui an. Alegerea, nefastă pentru poporul român, se va dovedi nefericită şi pentru seniorii partidului, care au pierit de pe scena politică devoraţi de „Bâlbâitul" pe care ei l-au adus la putere întrucât acesta s-a dovedit mai machiavelic decât mentorii şi sprijinitorii săi. Ca atare, unii s-au gândit să scape de el. Între aceştia, şi circa un pluton de... colonei din vârful piramidei armatei române. Problema e că acest caz are destule necunoscute şi azi. Şi totuşi, cineva trebuie să deschidă discuţia.

Toate iţele se trag la... Moscova

Venirea la putere a lui **Nicolae Ceauşescu**, activist lipsit de cultură, ambiţios, având calităţi umane îndoelnice, dogmatic şi crud, a determinat o accentuare, în actul de conducere, a măsurilor arbitrare şi a abuzului. Au fost promovate, şi mai mult, relaţiile bazate pe minciună, parvenire şi linguşire. Cultul personalităţii a atins paroxismul. Accedând la putere, **Ceauşescu** a început să facă schimbări importante în structurile statului. Nici armata nu a scăpat de aceste acţiuni. Se ştie că **N. Ceauşescu** nu a avut niciodată încredere în Armata Română, dar a învăţat să se teamă de ea. În timpul scurt, cât a fost şeful Direcţiei Superioare Politice, **N. Ceauşescu** a realizat că, într-un stat totalitar, armata poate determina, în anumite condiţii, schimbarea dictatorului sau chiar sfârşitul dictaturii. În scopul aşa-zisei curăţiri, cadrele armatei au fost trecute, în mod abuziv şi nedrept, prin sita deasă a epurărilor. Mii de ofiţeri de carieră au fost disponibilizaţi. Armata a fost decapitată şi politizată. Ca mai apoi, sub presiunea nevoii de cadre şi a făuririi „unei armate populare" să fie recrutaţi pentru şcolile de ofiţeri mii de tineri dornici să-şi făurească o carieră militară. Selectarea acestora s-a făcut, de regulă, de către ofiţerii de carieră care au supravieţuit epurărilor. Aceştia, din probitate profesională şi dragoste pentru armată, au ştiut să aleagă pe cei merituoşi şi care aveau calităţile necesare a deveni ofiţeri, aidoma cadrelor care au adus gloria armatei române. În 1948, la Cisnădie, au reuşit să pătrundă în şcolile de ofiţeri mulţi tineri devotaţi Patriei. Noi, cei de atunci, am învăţat de la instructorii noştri, din vechea armată, meseria armelor, disciplina militară, onoarea şi demnitatea ostăşească. Prelucrarea ideologică, educaţia politică nu au reuşit să ne transforme în soldăţei de plumb. Acest adevăr a ieşit la iveală după mulţi, mulţi ani. Din păcate, pătrunderea organelor politice în armată, unde deseori aveau puteri discreţionare, a determinat apariţia şi proliferarea nepotismului, abuzului, minciunii şi a dus la deteriorarea relaţiilor camaradereşti. De asemenea, a scăzut disciplina şi prestigiul comandanţilor. Toate aceste tare, schimbările făcute de **N. Ceauşescu** în eşaloanele superioare ale armatei, transformarea unei părţi în forţă de muncă pentru construcţii şi agricultură, precum şi celelalte „principii ceauşiste" aplicate în armată au determinat o puternică repulsie din partea unor grupuri de cadre ale oştirii. Gândul nu poate fi îngrădit. Pentru tot mai mulţi oameni devenise clar că drumul noului dictator duce Patria şi armata spre prăpastie. Aceasta era situaţia în care un grup de ofiţeri superiori din Marele Stat Major şi din Academia Militară a încercat să organizez un complot menit să ducă la schimbarea lui **N. Ceauşescu**. De la bun început subliniez că eu nu ştiam şi nici astăzi nu cunosc toate amănuntele legate de participanţi, modul în care se dorea a acţiona, îndeosebi, şi eram foarte sceptic în reuşita, atunci, a unei asemenea acţiuni. Atragerea mea în acest „complot" s-a făcut de către

amicul meu, colonelul **Ilie Marcinus**, mutat ca lector de tactică generală în Academia Militară Generală. Anterior ocupase funcţia de locţiitor al şefului Direcţiei de contrainformaţii din M.St.M. şi îl cunoşteam de la Academia „Frunze", din Moscova, unde fuseserăm elevi în aceiaşi grupă de studii. Debarcarea lui neaşteptată la „cimitirul elefanţilor", aşa cum, în batjocură, era numit corpul profesoral din Academie, s-a făcut în urma unei lupte pentru obţinerea şefiei Direcţiei de contrainformaţii a Armatei între el şi colonelul **Ştefan**, cel de-al doilea locţiitor al şefului respectivei structuri. Rog să fiu iertat de către foştii mei colegi, care în marea lor majoritate erau şi sunt ofiţeri foarte bine pregătiţi, integri, pasionaţi de munca lor, aceea de a da ofiţerilor elevi o pregătire militară superioară, trecând peste multele umilinţe la care au fost supuşi. Este drept că în această instituţie de prestigiu a armatei erau trimişi, ca profesori, ofiţeri bine

pregătiţi care, din diferite motive politice sau de dosar, nu puteau fi agreaţi – de către şefi sau de organele politice – în munci operative. Conducerea armatei considera utilă, totuşi, folosirea experienţei şi a cunoştinţelor militare ale acestor ofiţeri în scopul pregătirii ofiţerilor elevi. Ar fi multe de spus despre tratamentul discriminatoriu la care erau supuşi aceşti oameni de elită ai armatei, trimişi să munceaască în instituţiile de învăţământ militar. Sigur că o asemenea atitudine nedreaptă a constituit o premiză pentru o reacţie, de la opoziţia tacită, murmure de nemulţumire şi până la ură faţă de cei vinovaţi şi, în primul rând, faţă de exponentul acestei politici, **N. Ceauşescu** şi camarila sa. Iată de ce, la venirea sa în Academia Militară Generală, colonelul **Ilie Marcinus** a găsit o situaţie favorabilă organizării unei acţiuni anticeauşiste.

Conjuraţia... diletanţilor

Colonelul **Ilie Marcinus**, născut în 1925 la Ploieşti, cartierul Mimiu, era un tip deştept, bun la vorbă, pedant şi cu putere de convingere. A făcut parte din UTC în ilegalitate, fiind bine cunoscut şi apreciat de către **Manea Mănescu**. După câte ştiu, înainte de a fi selecţionat pentru Cursul „Budiş" a lucrat într-un organ politic din armată. Eu l-am întâlnit la cursul mai sus amintit, unde ne pregăteam pentru plecarea la studii în URSS. În urma examenelor reuşite, am fost trimişi la Academia Militară „Frunze" din Moscova. Subliniez că am fost singurul ofiţer de etnie evreu trimis la această instituţie de învăţământ superior militar. Şi astăzi mă minunez cum a fost posibil acest lucru! În timpul studiilor, ne-am împrietenit. Eu, având cunoştinţe militare mai bune, îl mai ajutam, uneori, pe **Ilie Marcinus**. După absolvirea cursurilor academiei, la revenirea în ţară, drumurile noastre s-au despărţit. Eu am fost trimis la un centru de perfecţionare al armatei ca locţiitor şef de curs, pe când **Ilie Marcinus**, având sprijinul unor bonzi ai partidului, a fost numit comandant de regiment. El a avansat rapid în grad şi funcţii. Uneori ne întâlneam la câte o convocare pe armată, la manifestări culturale sau cu ocazia revelioanelor organizate la Casa Centrală a Armatei. El ştia că trecusem, în 1943, prin mâinile aspre şi grele ale Siguranţei antonesciene şi că nu am trădat nimic din ceea ce cunoşteam, precum legăturile mele cu mişcarea antihitleristă. De asemenea, era convins că nici eu nu aveam încredere în **N. Ceauşescu** şi nu mă mir că, încet, încet, a început să mă pună la curent cu planurile sale şi, după spusele lui, şi ale altor ofiţeri superiori. Sistemul de legătură în cadrul grupului era lanţul. Fiecare om ştia numai legătura superioară şi pe cele inferioare, dacă le avea. Nu cunoşteam modul concret de acţiune, nici data şi nici locul în care se va acţiona, mijloacele la dispoziţie, de unde vor fi procurate şi în ce mod. Trebuie să menţionez că mai eram foarte sceptic în reuşita „complotului" şi întrucât am simţit diletantismul, spiritul aventurier, pe de o parte, iar din altă prspectivă era vădită lipsa unei nemulţumiri acute din partea populaţiei, situaţia internaţională nefavorabilă unui puci militar şi, nu în ultimul rând, numărul restrâns al conjuraţilor precum şi legătura slabă sau inexistentă cu unităţile operative. Acest „complot" nu avea şanse de reuşită şi pentru faptul că organele represive erau puternic infiltrate în armată şi controlau orice pas al ofiţerilor, potenţiali adversari ai regimului. De asemenea, armata era... infestată cu oameni lipsiţi de scrupule, capabili

Toamna anului 1954, în Parcul Cişmigiu, din Bucureşti, după revenirea de la studii, din URSS. De la dreapta la stânga, începând cu rândul de sus: **Ilie Marcinus**, **Filaret Cârlan**, **Aurel Ianovici**, **Ion Şerb**, **Gh. Szilagy** şi **Nicolae Cibu**. Jos: **Leonida**, **Florian Truţă**, **Bej**, **Filip Bordei** şi **Eftimie**. Toţi erau căpitani, cu excepţia lui **Şerb**, la acea dată maior. Toţi vor prinde funcţii importante în armata română, de la comandanţi de regimente, ofiţeri în statele majore ale diviziilor sau armatelor, delegaţi în aparatul birocratic al Pactului de la Vraşovia şi până la cele specifice serviciilor de informaţii. Unii dintre ei, cazul cel mai la îndemână aici fiind cel al viitorului general **Şerb**, ajungând la o... tristă faimă.

să-şi vândă colegii pe un blid de linte. Din păcate, estimările mele s-au adeverit. Aşa se face că într-o bună zi, cu puţin timp înainte de... „demascare", mă trezesc inivitat la biroul ofiţerului de contrainformaţii din Academia Militară Generală. Acolo erau deja prezenţi ofiţerul de contrainformaţii şi şeful lui, un oarecare locotenent-colonel **Mihăilescu**. Am fost poftit să iau loc pe un scaun şi, după câteva întrebări de rutină, mi s-a cerut să spun ce ştiu despre colonelul **Ilie Marcinus**, precum şi despre alţii dintre colegii mei. Îndeosebi îi interesa cum se comportă aceştia, cu cine sunt prieteni, ce manifestări au, cu cine se vizitează şi cam ce gândesc. Mirat şi oarecum indignat de aceste întrebări, am răspuns în doi peri că eu nu mă ocup cu spionarea colegilor mei şi că nici nu lucrez la contrainformaţii. S-au arătat surprinşi de tonul şi vehemenţa răspunsului meu, dar au insistat să le dau acele amănunte măcar despre colonelul **Ilie Marcinus**. Am ripostat că nu sunt obligat să le răspund la întrebările lor întrucât în sarcinile mele nu sunt prevăzute asemenea chestiuni.

„Voi vă ocupaţi cu aşa ceva!" le-am spus.

Refuzul meu categoric i-a enervat şi, cu un ton ridicat, unul din ei a contraatacat:

„Ştim foarte bine cine eşti, îţi cunoaştem originea ta, ideile tale, ştim că ai un frate plecat ilegal în Palestina şi să nu crezi că scapi aşa uşor de noi!"

„Dacă ştiţi, cu atât mai bine, le-am zis, eu nu am ascuns astfel de lucruri".

Au trecut, atunci, la alte ameninţări şi în final mi-au precizat clar:

„Tot ce am discutat noi aici s-a înregistrat şi este secret de stat; să nu spui niciun cuvânt, nimăni!"

„Demascarea" din aula academiei

Am părăsit acel birou blestemat, realizând că zilele mele în armată sunt numărate. După care, folosind metodele învăţate în 1943, pe timpul regimului antonescian, când eram în ilegalitate, am reuşit să iau legătura cu **Ilie Marcinus** pe care l-am avizat că se află sub capacul foştilor lui colegi de la contrainformaţiile armatei, relatându-i, totodată, întreaga discuţie cu cei doi ofiţeri de contrainformaţii. Devenise clar că aşa-zisul „complot" al coloneilor a fost descoperit, dar că, deocamdată, nu se cunosc toate detaliile şi nici toţi participanţii la mişcare. Nu era exclus ca o „cârtiţă" să fi fost infiltrată printre ei. De asemenea, este foarte posibil ca iţele să fi fost prinse prin intermediul mijlocelor tehnice de ascultare. Nu se poate exclude nici varianta ca acest complot să fie „opera" Serviciului de contrainformaţii, o capcană, deci, în scopul denigrării unor ofiţeri superiori şi în special al acelora care urmaseră studiile în URSS şi în ultima vreme îşi exprimaseră nemulţumirea faţă de **Nicolae Ceauşescu**, prin aşa-zisul „complot" creându-se, practic, un motiv plauzibil pentru epurarea acestora. Cert este că la acea oră armata vuia de diverse zvonuri. Pentru a curma această stare de lucruri, ministerul a convocat cadrele din Marele Stat Major şi din Academia Militară Generală în aula acesteia din urmă, plină ochi, în prezidiu cu generalul Ion Coman, cu generalul Opriţa şi cu alţi şefi din structurile de conducere a armatei. În sală, desigur, ne găseam şi noi, cei care trebuia să fim demascaţi şi înfieraţi ca duşmani ai poporului şi ai statului. Pe estradă, în calitate de acuzaţi, au fost aduşi colonelul **Ilie Marcinus** şi un alt ofiţer superior de la Marele Stat Major căruia nici azi nu îi cunosc identitatea, iar anchetatorul a citit actul de acuzare. În acest document, care ar trebui să se găsească în arhiva contrainformaţiilor militare, suntem acuzaţi că ne-am constituit într-o organizaţie criminală cu scopul de a-l asasina pe secretarul general al partidului cu ajutoul armelor de foc. „Aceşti avortoni, mânaţi de scopuri carieriste şi sub influenţe străine au plănuit să destabilizeze ţara", s-a spus. S-a mai susţinut că suntem lipsiţi de scrupule şi vânduţi unei puteri străine. În actul de acuzare eram nominalizaţi toţi „avortonii", aşa aflând şi eu că din complot mai făceau parte 25-27 de ofiţeri superiori din Marele Stat Major şi din Academia Militară Generală, în orice caz mai mulţi decât bănuiam. Cifra am reţinut-o aproximativ şi este posibil să fie alta, aceasta datorită rumorii stârnite în sală imediat cum a început să se dea citire actului de acuzare. Care act se încheia cu propunerea ca noi toţi, cei vinovaţi, să fim trimişi în faţa plutonului de execuţie. Numai că... surpriză! În loc de aşa ceva, s-a dat citire *Ordinului ministrului Forţelor Armate* prin care am fost trecuţi în rezervă cu litera „I" din *Statutul ofiţerilor*. Farsa a continuat, după modelul comunist, prin luarea cuvântului de către ofiţeri instruiţi special în arta acuzării care, invariabil, îşi încheiau pledoaria prin a cere ca să fim trimişi în faţa Tribunalului Militar, deşi nu existau suficiente probe în acest scop. Asistam la un circ regizat nu atât pentru noi, cei acuzaţi, cât, mai ales, pentru generalii şi ofiţerii prezenţi acolo. Câţiva ne cunoşteau destul de bine din activitatea noastră cotidiană, cei mai mulţi nu credeau o iotă din ceea ce se debita în sală şi nu o dată, privind în direcţia lor, i-am văzut lăsând ochii în jos, probabil că de ruşine. Adevărul însă acesta a fost: deşi nu am acţionat în nici un mod şi nici nu am propagat sau răspândit ideile grupului, totuşi, în plină putere de muncă, am fost trecut în rezervă. Or, armata era viaţa mea. Ani lungi de învăţătură şi de muncă în unităţile armatei, toate au fost retezate abuziv. A fost un preţ prea mare pentru faptul că educaţia mea, onoarea mea de om, de militar la urma-urmei, nu-mi permitea să trădez şi să devin un informator al Securităţii. Deşi eram de acord cu ideile grupului, mă văd nevoit să repet că întrucât realizasem la timp că situaţia nu era coaptă, iar forţele insuficiente pentru o reuşită în acele condiţii, nu am marşat. Din păcate, temerile mele s-au adeverit şi acţiunea „complotiştilor" a luat sfârşit înainte de a începe. Rememorând acum, după atâţia ani, cele întâmplate atunci, cred că mişcarea coloneilor a servit mai mult Securităţii. Tam-tamul făcut a reuşit să înfricoşeze cadrele nemulţumite din armată şi să arate, încă o dată, aşa-zisa atotputernicie a organelor de represiune. După „demascarea" din aula Academiei Militare Generale, colonelul **Ilie Marcinus** a rămas arestat, urmând a se continua ancheta. Autobiciuirea sa, făcută atunci şi acolo, în aulă, nu l-a ajutat prea mult. Împreună cu alţi componenţi ai grupului de colonei am constatat cu stupoare că a spus aproape totul despre „complot". S-a dovedit prea slab şi a cedat presiunilor la care a fost supus pe timpul anchetei. Totuşi, subliniez încă o dată şi acest aspect, după modul în care a reacţionat colonelul **Ilie Marcinus**, se putea trage inclusiv concluzia că totul a fost o înscenare a Serviciului de Contrainformaţii.

În ghearele C.I.-ului

Bătăios şi sincer, cum mă consider, am solicitat cuvântul pentru a demonta întreaga mascaradă, dar nu mi s-a permis să vorbesc. Şi poate că a fost mai bine, deoarece putea fi o sinucidere. Ce-i drept frumoasă, dar fără folos. Zarurile fuseseră oricum aruncate. Ancheta a continuat. Într-o dimineaţă, un colonel de contrainformaţii mă aştepta la poarta fabricii în care lucram. Împins în maşina parcată în faţa uzinei, am demarat către o direcţie necunoscută mie. La întrebarea mea încotro mergem, ofiţerul a răspuns printre dinţi:

„O să vezi când o să ajungem!"

Am fost dus într-o clădire sumbră şi cenuşie de pe malul Dâmboviţei. Bănuiam că acolo era sediul central al Contrainformaţiilor. Rdicarea şi transportarea mea semănau cu procedeul folosit de Biroul 5 al Marelui Stat Major în 1943, când am fost arestat pentru acţiunile contra trupelor germane din Bucureşti şi, totodată, pentru apartenenţa mea la Uniunea Patriotică. Erau diferiţi numai oamenii care m-au arestat şi clădirea unde m-au dus. Primul interogatoriu a început imediat după introducerea într-o cameră de la etajul trei sau patru. Terminând de completat fişa de interogatoriu cu datele mele personale, anchetatorul a lansat prima întrebare la obiect:

„Aţi protestat în public trecerea dumneavoastră în rezervă?"

„Da, am răspuns, este o măsură abuzivă şi nedreaptă".

„Îl cunoaşteţi pe **Ilie Marcinus**?"

„Da, îl ştiu de la Academia *Frunze*, unde am fost colegi în aceiaşi grupă. De asemenea, din Academia Militară Generală, unde eu eram lector superior la catedra anului III, iar el lector la catedra anului II".

„În ce relaţii sunteţi?"

„Pur normale, ca între foşti colegi de muncă".

„Aţi fost la el acasă?"

„Nu, dar am petrecut un revelion împreună la Casa Centrală a Armatei".

„Ce probleme, referitor la noua conducere de partid, aţi discutat?"

„Nicio problemă".

„Şi-a exprimat aversiunea faţă de noul conducător al partidului?"

„Nu!"

„La ancheta făcută, **Ilie Marcinus** susţine că a vorbit asemenea lucruri cu dumneavoastră şi că a încercat să vă racoleze în mişcarea iniţiată de el şi de alţi ofiţeri superiori".

„Nu cunosc nimic din cele afirmate de dumneavoastră", am replicat.

„Dacă nu răspundeţi sincer la întrebări, suntem siliţi să vă reţinem".

„Nu am nimic nou de declarat, iar din acest moment nu mai răspund la nicio întrebare".

Colonelul anchetator s-a adresat generalului **Dumitru**, care tocmai intrase în încăpere:

„Nu vrea să recunoască nimic!"

„Atunci, la arest cu el! Poate că acolo o să-i vină mintea la cap".

Am fost dus într-o cameră în care se afla un pat rabatabil, închis cu un lacăt, o măsuţă şi un scaun. Dotare mai bogată decât în celula 45 a Biroului 5 din Marele Stat Major a închisorii din Şoseaua Plevnei, unde am „locuit" în 1943 pentru vina că am „îndrăznit" să mă opun ocupanţilor nazişti, înrolat fiind atunci în Uniunea Patriotică. Ca evreu, nu aveam de ales. Umilinţa şi moartea ne pândeau la fiecare pas. şi atunci eram hotărât să mor în picioare, nu aveam prea multe de pierdut. Deşi ştiam, în mod vag, că Uniunea Patriotică era condusă de comunişti, totuşi nu cunoşteam altă forţă care să lupte activ contra ocupanţilor nemţi. Acum însă cu totul altele erau circumstanţele reţinerii mele. Şi cu totul alţii erau anchetatorii.

Chef cu rusoaice la Moscova, în 1950. De fapt, nu chiar toate domnişoarele sunt rusoaice. Aşa de pildă, prima din dreapta, cea surprinsă de obiectivul foto în plină criză de râs, este una din fiicele generalului **Dumitru Petrescu**, creatorul aparatului de Educaţie, cultură şi propagandă (ECP) din armata română comunistă şi, între altele, al presei militare a diviziilor de voluntari recrutaţi din prizonierii români în URSS şi, desigur, al celei din zorii „stăpânirii" comuniste autohtone, cel mai cunoscut fiind săptămânalul ***Glasul armatei***. În centru stânga este **Aurel Ianovici**. În dreapta sa este **Tatiana Litnerova**, viitoarea sa soţie, atunci studentă la Facultatea de literatură a Universităţii Lomonosov.

Metoda „zăhărelului" şi altele

După circa patru ore, generalul **Dumitru** m-a chemat la el:

„Ei, te-ai răzgândit? Ce ne poţi spune ceva adevărat? Noi nu avem nimic cu tine, personal... Povesteşte-ne ce ţi-a zis **Marcinus**, cum te-a racolat, cum aţi plănuit să-l ucideţi pe tovarăşul prim secretar **Nicolae Ceauşescu**, tot, tot ce aţi discutat; avem înregistrări şi declaraţia lui **Marcinus**, şi îţi dăm drumul".

Am privit la faţa obtuză a generalului. Oare, chiar mă consideră atât de redus mintal? Cum puteam eu, care suportasem interogatoriile violente ale agentului **Sârbu**, în 1943, să cad în plasa acestui diletant, uns general pentru dosarul lui curat şi pentru slugărnicia sa? Era clar că dacă recunoşteam că **Ilie Marcinus** a discutat cu mine îmi iscăleam singur sentinţa. Preţ de cinci minute am tăcut, apoi am replicat:

„Nu cunosc nimic din cele afirmate de dumneavoastră. Reţinerea mea este ilegală şi din acest moment nu mai răspund la nicio întrebatre".

Generalul a părăsit încăperea foarte iritat. În locul lui a intrat un civil care s-a recomandat ca fiind un activist al CC al PCR. Acesta a început cu metoda „zăhărelului":

„Ştiu că sunteţi ilegalist (parcă **Marcinus** nu era ilegalist!) şi am fost trimis special ca să vă iau sub aripa noastră. Declaraţi ce v-a spus **Marcinus** şi plecaţi acasă, unde vă aşteaptă soţia şi fetiţa în vârstă de doi anişori".

I-am aruncat o privire grea şi a lăsat capul în jos, semn că nici el nu credea ceea ce susţinea, moment în care am spus răspicat:

„Nu am nimic de declarat, vă pierdeţi timpul cu mine şi greşiţi arestând oameni fără nicio dovadă".

Activistul şi-a schimbat ca la comandă atitudinea, trecând, enervat, la ameninţări, dar văzând că nu o scoate la capăt, a plecat. Şi s-au mai scurs câteva ore când, către ziuă, am fost chemat la un nou interogatoriu. Era un colonel mai priceput decât şeful său care, într-un final, mi-a spus:

„Acum poţi pleca, dar te previn că ancheta va continua".

Cu biletul de ieşire în mână, am părăsit acea clădire sumbră, sperând să nu o mai revăd niciodată.

Anchetă la indigo şi nu prea...

După o săptămână, însă, am primit citaţie ca să mă prezint în şoseaua Plevnei, la închisoarea Serviciului secret, fostă a Biroului 5 al Marelui Stat Major, şi acelaşi anchetator care mă eliberase a început să mă chestioneze:

„Aţi avut timp să vă gândiţi şi să vă aduceţi aminte ce aţi discutat cu **Ilie Marcinus?**"

În loc de răspuns am zâmbit.

„De ce zâmbiţi?"

„Păi, să vedeţi, i-am spus, eu am mai stat pe acest scaun în 1943, când am fost arestat pentru propagandă antinazistă, şi mi-am amintit de acele vremuri, dar pe scaunul dumneavoastră şedea colonelul magistrat **Iorgu Popescu**. Atunci, după multe bătăi, interogatorii şi chinuri, au fost nevoiţi ca să mă elibereze din lipsă de probe, la câteva luni de la arestare".

O umbră de jenă a trecut pe obrazul îmbujorat al noului meu anchetator:

„Bine, dacă nu recunoşti, te vom confrunta cu **Marcinus**!"

Atunci, de parcă ar fi fost programat, l-am auzit pe **Ilie** din camera alăturată:

„Ce mai vreţi de la mine? V-am spus tot!"

Privind în ochii colonelului, am replicat:

„La confruntare, veţi avea cele susţinute de **Marcinus** şi afirmaţiile mele... Cum veţi putea dovedi că declaraţiile lui **Marcinus** sunt adevărate şi nu cele spuse de mine? După cum scrie în dosarul meu întocmit în 1943, ce se află în faţa dumneavoastră, rezultă clar că deşi am fost anchetat de „băieţii răi" care aveau mijloace variate de a sili un om să declare şi ce nu a făcut, totuşi eu nu am vorbit. Deci, cu sau fără confruntare vă pierdeţi vremea cu mine. Nu ştiu nimic. Am deja o experienţă amară şi nu mai scot o vorbă, chiar dacă mă ameninţaţi că nu voi pleca de aici în vecii vecilor".

Anchetatorul a ieşit şi, din camera alăturată, la scurtă vreme, am auzit discuţia lui cu **Marcinus**:

„Auzi mă, blegule, poate nu ai vorbit nimic cu **Aurel**, pote îl confunzi şi acum le încurci".

Ilie, cu o voce isterică, posibil drogat, ţipa:

„Ce mai vrei de la mine? Am spus tot ce aţi vrut!"

Enervat, colonelul a revenit în cameră, s-a uitat lung şi urât la mine şi a grăit:

„Bine, eu nu te cred, dar sunt convins că nu vei vorbi... Aşa că, temporar, te voi lăsa să pleci, nu am ce face, şi aşa am arestat prea mulţi, unul în plus sau în minus nu schimbă scenariul. Pleacă, dar s-ar putea să fii găsit vinovat de completul de judecată. Însă o să ne mai vedem noi, pui de lele!"

Credeam că va pronunţa „pui de jidan"; nu a spus-o, dar se vedea că asta a gândit. Până la urmă, pentru a nu da amploare cazului şi a se ascunde opiniei publice nemulţumirile din armată, ancheta a fost oprită fără a se trimite către Parchetul militar cazul „complotiştilor". Au fost luate însă măsuri administrative, ofiţerii în cauză fiind trecuţi în rezervă, unii doar degradaţi, iar întreg „scenariul" pus sub obroc. Concluziile trase au fost materializate prin întărirea muncii şi a controlului politic asupra armatei. „Marea mută" a devenit şi mai mută. Vor urma 24 de ani de abuzuri ale cuplului **Ceauşescu**. Abia în 1989, populaţia s-a revoltat împotriva regimului totalitar. Sunt convins că fără rolul activ al Armatei, mişcarea populară nu ar fi reuşit.

Nota redacţiei

Autorul acestui material, colonelul (r.) **Aurel Ianovici** (foto), evreu ca naţionalitate – dar născut şi rămas în România, deşi fraţii săi au emigrat demult, majoritatea în Israel –, face parte din prima promoţie de ofiţeri de tancuri ai armatei române (Piteşti, decembrie 1949), ulterior specializat la Academia militară „Frunze" din Moscova. Sigur că, ţinând cont de circumstanţele politice în care s-a format ca militar şi, mai ales, a profesat, nu are prea multe motive ca să-l simpatizeze pe **Nicolae Ceauşescu** deşi, culmea!, ambii veneau de pe aceiaşi baricadă, întrucâtva, studiaseră în Rusia sovietică şi, desigur, fiecare în parte avea rolul lui bine stabilit, mai mult sau mai puţin însemnat, în aparatul pus la punct de Stalin şi perfecţionat de Hrusciov pentru menţinerea României învinse în siajul prăfuit al Kremlinului. Aşa că dincolo de evidenta doză subiectivă şi de gradul mare de interpretare, am apreciat că această confesiune merită să vadă lumina tiparului fie şi pentru întrebările pe care le poate genera şi, desigur, pentru ineditul ei. Cele două fotografii de grup ne-au fost puse la dispoziţie de către autor cu explicaţiile de rigoare privind numele subiecţilor. Eventualele comentarii însă ne aparţin.

Karola Kim, *ProARME*:

România, 22 decembrie 1989, revoluţie sau lovitură de stat?

Emilia Licsandru, profesor de istorie: *22 decembrie 1989 a reprezentat un moment istoric de mare importanţă pentru poporul român, deoarece în contextul dispariţiei comunismului pe plan european în România s-a desfăşurat o mişcare populară îndreptată împotriva dictaturii lui Nicolae Ceauşescu. În acele zile a fost percepută ca o mişcare revoluţionară spontană, însă opiniile istoricilor şi ale oamenilor politici – mai mult sau mai puţin implicaţi în evenimente – exprimate în anii '90, conduc către ideea că, în 1989, s-a desfăşurat, de fapt, o lovitură de stat. Ideea a fost gândită înainte. Se vede clar că a existat un plan de acţiune al unei grupări anticomuniste condusă de Ion Iliescu coroborată cu ieşirea în stradă a populaţiei după evenimentele de la Timişoara (15-16 decembrie 1989). Apariţia lui Ceauşescu la televizor şi emiterea comunicatului de presă prin care erau criticate acţiunile de la Timişoarade către dictator au sporit starea de nemulţumire a populaţiei, lucru observat şi la marea adunare populară din 22 decembrie dimineaţa, când conducătorul a fost huiduit. Psihoza generală – revoluţia regizată... Evenimentele s-au sincronizat. Nu s-au bazat, neapărat, pe revolta populaţiei. Însă, din cauză că arhivele nu sunt publice decât după 50 de ani, evenimentele din 22 decembrie 1989 vor putea fi analizate obiectiv abia după citirea documentelor oficiale şi după o atentă analiză realizată de specialişti.*

Claudia Rusu, profesor de istorie: *Revoluţia din decembrie 1989, după părerea mea, a fost, de fapt, o lovitură de stat peste care s-a suprapus o mişcare socială, deci o mişcare a populaţiei. În acest sens am şi argumente, cu toate că, în general, cărţile apărute acum şi scrise de istorici de marcă pledează mai mult pentru ideea de revoluţie. Argumentul meu este următorul: Am trăit acele evenimente. Eram studentă în anul patru de facultate. Deci, consider că aveam o pregătire de specialitate mai mult decât suficientă pentru a analiza lucrurile care s-au petrecut atunci. Undeva la începutul lunii decembrie, până în 16 decembrie 1989, când situaţia se agravase destul de mult în ţară şi în Iaşi, unde făceam eu facultatea, pe holurile Unversităţii Alexandru Ioan Cuza din Iaşi, sub avizier, au apărut nişte afişe în care studenţii erau îndemnaţi ca să iasă în stradă. Erau acolo trecute mai multe date printre care şi 16 decembrie şi 17 şi 22 decembrie. Erau trecute nume de oraşe în care trebuiau să se işte astfel de revolte. Din ce-am citit acolo, Iaşul trebuia să fie centrul şi nicidecum Timişoara. Am citit acele manifeste care începeau cu nişte formule de genul Studenţi români... Şi încheiau cu formula Frontul Salvării Naţionale. Ori, s-a spus despre Frontul Salvării Naţionale, care a fost implicat în evenimentele din '89, că s-a născut în vâltoarea revoluţiei. În acest caz, cum pot eu să cred că Frontul Salvării Naţionale, care a coordonat, practic, aceste activităţi din decembrie 1989 s-a născut atunci, când eu am văzut acele afişe? Noi nu am avut curajul atunci să dezlipim acele afişe. O colegă de-a mea, de cameră, de la facultatea de Filosofie-Istorie, a făcut acest lucru şi a adus un astfel de afiş în cameră. Din păcate nu l-am păstrat. Ne-a fost teamă. Situaţia era destul de complicată. Nu ştiai cu cine stai de vorbă. Existau celebrii turnători. şi atunci a rupt acel afiş. Din această cauză consider că a fost clar o lovitură de stat şi nicidecum o revoluţie.*

Foto: Ovidiu Mihai HUIBAN

Şoferul, iepurele şi... disecţia

În cartierul Dudeşti, pe lângă Sălăjan, acolo unde este născut-crescut, cum zice el, începând cu anul 1934, ziua de 6 iulie, e cunoscut sub diminutivul **Sile**. De fapt, numele lui este **Constantin Stan** şi are gradul de adjutantul-şef în rezervă, specialitatea auto, mai exact – şofer. Repartizat la Autobaza militară imediat ce a absolvit şcoala militară de subofiţeri (pe la începutul anilor '60, după scurtă vreme avea să ajungă, pentru exact un deceniu – începând din 1964 –, şofer pe *Moskvici*-ul cu numărul de înmatriculare A-1062. Azi, la aproape o jumătate de veac de atunci, numărul acesta nu mai spune nimic, nimănui, dar atunci puţini erau aceia care să nu ştie că era „maşina ***Vieţii militare***". Ulterior, desigur, nea **Sile** va mai şofa şi alte mărci, în slujba altor structuri militare importante, precum *Warshava* Procuraturii Generale Militare, *Volga* de serviciu a Consiliului Politic Superior al Armatei, *Dacia* generalului **Baştan**, foarte mulţi ani... Cei mai frumoşi dintre aceştia însă, despre ani este vorba, au fost cei „fumaţi" la ***Viaţa militară***. *Poate şi pentru că eram foarte tânăr, cel mai tânăr dintre toţi*, îi place să creadă fostului şofer pe *Moskvich* şi alte asemenea „rable" socialiste. Tânăr şi fără griji. După care, o dată cu copiii, au apărut şi grijile. Are doi, pereche, ambii plecaţi cu serviciul peste Ocean, demult; *băiatul cu un an înainte de revoluţie, ilegal, iar fata după aceea*. Aşa că acum este... *singur. Adică nu chiar singur de tot, ci cu soţia*, Ana, fostă muncitoare la Mecanică fină, cândva. Şi fiindcă vorbeam despre ***Viaţa militară***, nea **Sile** declară nostalgic, cu ochii pe o fotografie de grup aşezată prima, nu neapărat întâmplător, deasupra unui teanc destul de respectabil: *Eram ca la mine acasă acolo, printre poeţi. Îl prinsesem şef pe colonelul* ***Ilie Ungureanu***, *adjunct fiind* ***Mitică Rădulescu***. *Câte nopţi am mai petrecut cu ei pe la* ***Scânteia***, *în tipografie, până ieşea revista! Şi câte emoţii! Emoţiile lor, că trebuia să o arate lui* ***Ceauşescu***, *la DSPA* (Direcţia Superioară Politică a Armatei).

Ca orice „trăgător" din linia a doua, fostul şofer ştie câte o anecdotă despre fiecare redactor şi, mai ales despre cei mai de rangul său, fotografii. Cu unul dintre aceştia, anume cu **Virgil Ulieru**, era cel mai bun prieten. Aşa se şi explică faptul că majoritatea fotografiilor din vremea aceea de la el le are. *Era cel mai prietenos şi foarte de treabă. Acum este în America, s-a căsătorit a doua oară şi a plecat acolo; mai vorbim din când în când la telefon. Nu pot uita cum mi-au ras iepurele, el cu* ***Marinof*** *şi cu ceilalţi, de la* ***Apărarea patriei***. *Îmi dăduse un prieten de la gospodăria armatei – vânător pătimaş – un iepure mare şi gras... L-a preparat soţia şi am zis că să-l împart frăţeşte cu prietenii mei, fotografii, la ei în atelier. Şi numai bine că taman când despachetam,* ***Virgil Ulieru*** *şi-a amintit că el are de developat ceva urgent. A stins lumina şi s-a apucat de lucru, asigurându-ne că nu durează mult, numai câteva minute. Iepurele meu rămăsese acolo, pe masa de... disecţie, cu copanele în sus, iar noi, ceilalţi, toţi, pe lângă el, cu tacâmurile pregătite pentru atac. Ca în clipa când, în sfârşit,* ***Ulieru*** *a aprins lumina, să-mi vină rău: de iepurele meu nici urmă!... Parcă înviase şi o luase din loc. Pe cine să dai vina? Am trecut-o la capitolul experienţă şi am rămas cu prietenii. Şi cu fotografiile acestea...*

Nea **Sile**, şoferul de la ***Viaţa militară***. Mai precis, de la revista aceea celebră, de pe vremuri. Vremurile de dinaintea... disecţiei. (D. G.)

Redacţia din anii de glorie ai revistei *Viaţa militară*. Jos: Jean Gheliuc şi Maria Chirpac (secretară); în picioare, de la stânga-faţă: A. Mierluşcă, A. Marinof (fotoreporter), D. Rădulescu (redactor-şef), Traian Reu, Constantin Stan, N. Dumbravă, Ion Lotreanu, Nae Briceag (în spatele lui Mierluşcă), C. Şola; pe ultimul rând: Ion Căpeţ, Mircea Radina şi D. Ispas. Fotografia este din anii '70, realizată de Virgil Ulieru, probabil, la onomastica lui Jean Gheliuc... Era în vremurile bune, când tocmai apăruseră în România whisky american „cap de lup", cel mai puternic pe atunci de la noi, *se dădea pe sub mână în comerţ...* (Fotografie din colecţia lui Constantin Stan, autorul „legendei")

Toamna ca un miracol

Niciodată nu am ştiut ce e mai dulce: despărţirea sau regăsirea? Cât de greu poate să fie ca să afli ce simţi cu adevărat? Cât de profund sau cât de puternic este un sentiment?... Nu voi şti în veci, poate.

de Raluca Stănescu,
Liceul teoretic „Aurel Vlaicu", Breaza

Aşa a început totul. Cu prima zi de şcoală în a doua treaptă a cunoaşterii vieţii de copil... Cu parfumul monoton şi învechit al toamnei. Care păstra în adâncul lui, încă, acea esenţă tare a nesigurului. Toţi ştiam ce se va întâmpla, dar... Parcă ne era teamă de ceva anume, nu prea ştiam bine de ce şi nici nu am putut afla atunci, imediat. Întâlnirea cu toate chipurile atât de familiare din anii precedenţi, nu foarte schimbate de trecerea ireversibilă a timpului, încet, încet ne-a îmbărbătat. Totul din jurul şcolii se transforma clipă de clipă într-un univers al culorilor, al luminilor măiestre, al jocului. Jocul gingaş al frunzelor ce acopereau vorbele, purtate de adierea lină a vântului. Când dintr-o dată, din acest decor mirific, au apărut, triumfători, domnii profesori. O uşoară teamă a străpuns atunci, fără voie, sufletele micşorate de atâta emoţie. Toată lumea elevilor era şcoala. Nimic nu mai hoinărea în simţirea noastră plăpândă. Apoi, de-a lungul timpului, emoţiile au dispărut. Iar dorinţa de a fi cel mai bun ne-a făcut, iarăşi, puternici. Momentele atât de intense şi clipele, uneori, mai puţin plăcute, permanent vor întregi cei patru ani care, într-un final, se vor scurge. Clipele de tristeţe sau de fericire profundă mereu vor rămâne ca nişt comori preţioase, fără seamăn. Admiraţia şi respectul sunt valori ce ne-au încolţit în sufletele parcă neschimbate. Acele inimi luminoase şi sensibile au rămas pradă trăirilor emoţionante.

Final... Ce cuvânt pătrunzător! Nu ştiu cum va fi. Curiozitatea mă răscoleşte, dar nesiguranţa mă încătuşează în propria raţiune. Atâta ştiu, că orice sfârşit e un nou început. Că orice eşec este un pas al încercării. Iar orice încercare te face mai încrezător. Cum să nu le fim recunoscători acelora care, de la catedră, ne-au ajutat în viaţă, îndrumându-ne toamnă după toamnă, anotimp după anotimp, an după an, spre ce este bun şi, într-adevăr, valoros?

Catrene de tranziţie

de Ion Enescu-Pietroşiţa

Electorală

Sunt gropi în care doar rataţii
Mai calcă-n ele-n mod discret
Şi gropi pe care... candidaţii
Vor să le facă în buget.

Modă

Astăzi, muzica uşoară
E cântată la butoane,
Lălăită într-o doară
Şi mai mult din... silicoane.

Imunitarul

Prins cu o delapidare,
Să nu intre la-nchisoare,
A făcut un troc, urgent,
Şi-a intrat în... Parlament.

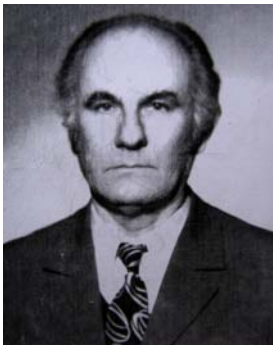
Rugăminte

Doamne, dă-mi să beau ce ştii,
Numai câte una mică,
Dar ai grijă, că, la vii,
Apa, în principiu, strică.

Tot despre gropi

Sunt gropi pe stradă, în asfalt,
Sunt gropi pe unde nu te-aştepţi,
Se sapă gropi la rang înalt,
Cad proştii-n ele, de... deştepţi.

de Zaharia Potârniche

Colacul

FMI de nă dă, cu sacul,
Şi dolarii, şi colacul,
Dar mă-ntreb: e de salvare
Sau e de... înmormântare?

Om bogat, om sărac

El cu una – muc şi... şnur,
Sex pe Coasta de Azur;
Eu, cu... ochii-n barometru,
Aşteptat de Sfântul Petru.

Dilema învăţătorului

Decât dascăl într-o şcoală,
Cu salariu de tocmeală,
Mai bine dascăl în strană,
Cu vad sigur şi pomană.

Paradoxul... *Apei Nova*

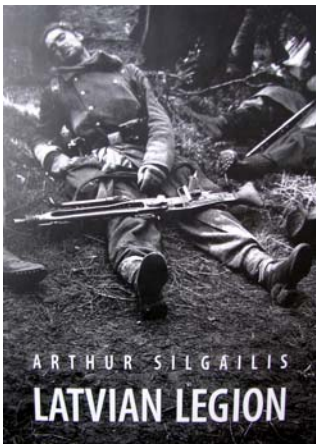
Iarăşi a venit factura!
Ne-a lăsat căscată gura;
Grea, ca un pietroi de moară,
Măcar de n-ar fi fost... chioară.

O perspectivă rară: voluntarii letoni din *Waffen SS*

de Marius Vasile

Arthur Silgailis, ***Latvian Legion*** *(Legiunea Letonă),* Editura *Military Literature Publishers Foundation,* Riga, 2006, 248 p. 153 de poze şi 29 de hărţi. Cartea tratează un subiect mai puţin cunoscut, cel al voluntarilor letoni care au luptat, alături de *Wehrmacht*, împotriva Armatei Roşii, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. Autorul ne oferă o perspectivă foarte rară, prezentând un popor care la început nu avea o afecţiune foarte mare nici faţa de germani. A fost de ajuns, totuşi, un singur an de ocupaţie sovietică, între 1940-1941, pentru a-i convinge de necesitatea ţinerii armatelor lui **Stalin** cât mai departe de frontiera lor, şi că ocupaţia germană reprezenta, pentru ei, un pericol mai mic. **Arthur Silgailis**, fost ofiţer în armata letonă, a fost prins în mijlocul evenimentelor de după eliberarea Letoniei de sub ocupaţia sovietică, fiind adjunctul unuia din cei mai importanţi lideri militari ai noilor forţe armate letone, generalul **Bangerskis**. Mai târziu, amândoi au fost încorporaţi în SS cu rangul de *Legion-Brigadefuhrer*, respectiv *Legion-Standartenfuhrer*. În prima parte a cărţii sale cu vădit caracter memorialistic, autorul ne explică nevoia politică a Letoniei de a avea propiile forţe armate, precum şi încercările noii administraţii letone de a constitui câteva unităţi militare. Precauţi, germanii au hotărât ca orice forţe armate formate din voluntari letoni să fie puse sub comanda lor, şi astfel s-a început formarea primelor unităţi combatante letone, denumite de către germani *Schutzmannschaft Bataillone,* sau *Schuma*, pe scurt, în principiu unităţi de poliţie folosite pentru paza frontierelor şi operaţiuni anti-gherilă. Câteva din aceste batalioane au ajuns totuşi în linia întâi a Frontului de Est, unde s-au evidenţiat prin curajul lor. Acest lucru i-a determinat pe germani să constituie unităţi de luptă mai mari, prima dintre ele fiind *Lettische SS-Freiwiligen Brigaden* (Brigada SS de Voluntari Letoni). Mai târziu, vor apărea şi două divizii complet echipate pentru lupta împotriva Armatei Roşii, denumite *15 und 19 Divisionen der Waffen SS.* O mare parte din economia cărţii este centrată pe operaţiunile acestor două divizii, care au reprezentat principala forţă de luptă a poporului leton din timpul războiului. Ele au însemnat pentru letoni doar o forţă de apărare împotriva bolşevismului. **Arthur Silgailis** pune accentul pe acest lucru, menţionând faptul că administraţia letonă a cerut ca unităţile formate din voluntari letoni să fie folosite numai pe Frontul de Est, şi numai împotriva unităţilor Armatei Roşii, poporul leton neavând nimic împotriva Marii Britanii sau Statelor Unite ale Americii. Autorul se concentrează în această carte doar pe activităţile unităţilor de luptă formate din letoni, astfel că oricare dintre cititorii care sunt mai interesaţi de situaţia politică şi socială a Letoniei din timpul războiului vor fi dezamăgiţi. Cu toate acestea, cartea beneficiază de un apendix care prezintă câteva documente relevante asupra relaţiilor dintre comandamentul german şi unităţile letone. **Silgailis** a inclus, de asemenea, 153 de ilustraţii care ne prezintă, pe lângă principalii comandanţi ai trupelor letone, şi viaţa de zi cu zi a soldaţilor. Vom găsi, de altfel, inclusiv 29 de hărţi care ne arată mişcările diviziilor SS în timpul celor mai importante lupte pe care le-au susţinut. Spre deosebire de alte ţări, în Letonia, mulţi dintre soldaţie ei au decis ca să continue lupta chiar şi după ce mare parte a ţării lor a fost ocupată de sovietici. Astfel, Divizia 15 a luat parte la luptele pentru apărarea Germaniei, unul din batalioanele ei fiind prezent chiar la faimoasa apărare a Berlinului, în aprilie 1945. Vitejia letonilor pe front a fost recunoscută şi de către germani, evident, care au acordat multe medalii de tipul Crucii de Fier şi chiar Cavaler al Crucii de Fier. În concluzie, *Latvian Legion* prezintă o perspectivă relativ inedită pentru cititorul român asupra voluntarilor străini care au luptat în SS, ajutându-ne să înţelegem mai bine ce anume i-a motivat pe aceşti oameni să depună jurământul de credinţă faţă de Adolf Hitler. Vom fi surprinşi, poate, să aflăm că pentru mulţi dintre ei motivul principal a fost patriotismul şi dorinţa de a menţine comunismul departe de ţările lor. Singurul mod în care ar fi reuşit sa facă toate aceastea, în acea perioadă, era prin încorporarea în *Wehrmacht* şi *Waffen SS*.

Din cărţile primite la redacţie

de Bogdan Didescu

Primele cărţi, în ordinea datei autografului (sau a poştei, unde este cazul) primite în răstimpul de la redactarea numărului 2 al revistei ***ProARME*** şi până azi, 1 octombrie a.c., când le-a venit rândul ca să fie prezentate aici, îl au ca autor pe **Anton Gagiu**, militar de profesie, şi sunt două romane cu evidentă tentă autobiografică din

perioada aşa-zis detectivistică a... protagonistului. Este vorba despre ***Respice finem*** (Priveşte finalul), Editura *Concordia*, Arad (303 p.) şi ***Detectiv în misiune***, Editura *Detectiv*, Bucureşti (198 p.), ambele apărute în 2008. Dintre acestea, mai interesantă, mai plină de viaţă şi, evident, captivantă, ni s-a părut prima, prefaţată de **Liviu Vişan** şi de **Nicolae Rotaru**, cunoscuţi scriitori, la rândul lor, în special în mediul militar. Trăită de la prima şi până la ultima filă, autentică şi cât se poate de mişcătoare dacă ajungi să te identifici cu personajul principal, un tipic ofiţer de informaţii care-şi sacrifică viaţa personală în favoarea unei cariere accesibile, am putea spune, numai celor aleşi, cartea lui **Anton Gagiu** nu este chiar ceea ce aş fi dorit să citesc, în sensul că are mici scăpări tehnico-tactice, ca să zic aşa. Dincolo de faptul că, pe undeva, acest ***Respice finem*** aduce cu romanele *miliţiste* de mai ieri, mai păcătueşte şi prin amănunte gen scene de amor cam şcolăreşti, descrierea prea simplistă a peisajelor inedite ieşite în calea „turistului" itinerant care este detectivul nostru, başca limbajul linear, cuminte, căutat elevat şi, frapant pentru un cititor de astfel de cărţi cum a fost la vemea lui subsemnatul, deloc împestriţat cu jargoane profesionale al eroului principal, aşa cum ne-au obişnuit autorii romanelor de gen consacraţi. În rest, nimic de zis, **Anton Gagiu** are simţ narativ şi, ce este cel mai important, cum am mai spus, are ce povesti. Per total, ***Respice finem***, o carte instructivă, numai bună pentru adolescenţii aflaţi în căutarea unui ideal.

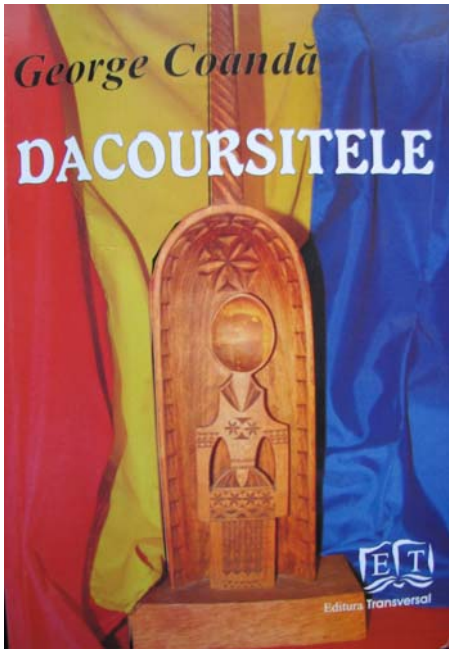
La final de vară, ne-a parvenit, de pe meleaguri vrâncene, o carte grea, de mare substanţă, a lui **Mircea Dinutz**, însoţită de o scrisoare cam pesimistă din care am aflat, fără a mă mira prea mult, însă, că una dintre cele mai consistente şi efectiv frumoase reviste literare pe care le are provincia, anume ***Saeculum***, „ar putea să dispară/.../ din motive financiare şi... nu numai". Revenind la carte însă, aceasta este de fapt o „micromonografie" inclusă în colecţia *Scriitori vrânceni contemporani* şi dedicată lui **Ioan Dumitru Denciu**, apărută recent, la Editura *Terra* din Focşani. Pe parcursul celor 270 de pagini, cu

ilustraţii, **Mircea Dinutz** comprimă un minimum necesar pentru ca subiectul demersului său editorial să fie corect şi, înainte de toate, suficient receptat de către posteritate, nu mai spunem de contemporani, adică un pertinent studiu introductiv, o variată şi totodată generoasă antologie de texte (fragment de roman, proză scurtă, poezie, traduceri, cronică literară, memorialistică), interviuri, selecţiuni şi referinţe critice, plus un tablou cronologic foarte util istoricilor şi eventualilor biografi de mai târziu. Mai întâi de toate, însă, ţin să subliniez că este mare lucru pentru scriitorii vrânceni o astfel de monografie şi, desigur, faptul că printre ei se află un **Mircea Dinutz** care, cu un entuziasm care sperăm să-l ţină în priză cât mai mult, îi cultivă atât de onest şi eficient, totodată. Şi nu ascund că dacă nu-mi parvenea cartea domniei sale noi, aici la Fieni, poate că nu l-am fi receptat niciodată cu adevărat pe scriitorul **Ioan Dumitru Denciu** (n. 1948 în Boloteşti, Vrancea) la reala sa valoare deşi, eu unul, ca militar şi mare iubitor de romane istorice, am fost la curent, la vremea respectivă, cu ***Luminile zeiţei Bendis*** (1983, cartea sa de debut), de majoritatea celorlalte luând act însă abia acum. Încercând să sintetizez, e cazul să spun că valoarea cărţii lui **Mircea Dinutz** constă inclusiv în amănuntul că surprinde cu fineţe şi chiar ironie amară un aspect valabil nu doar pentru eroul cărţii sale, ci pentru scriitorul român (nu neapărat din provincie), în genere, de la cumpăna mileniilor doi-trei, acela cu certă vocaţie, desigur (nicidecum grafomanii şi trepăduşii... literari, lingăii şi ţucălarii, nu mai vorbesc de metresele idolilor de mucava care, cocoţaţi conjunctural pe capra birjei descentrate numită, încă, USR, s-au nărăvit în a da cu biciul în lună şi-n toate cele cu aerul că ar pune diagnostice, cred ei, decisive). Adică pe scriitorul acela care, aidoma lui **Ioan Dumitru Denciu**, trudeşte solitar la masa de lucru, sperând, probabil, cel mult la o recunoaştere, fie şi simbolică, din partea concitadinilor, a operei sale. Şi care „nu face temenele criticilor, nu bate redacţiile revistelor literare din capitală şi de niciunde, nu-şi cultivă relaţiile pentru a-şi asigura o... posteritate liniştită" ci, „tăcut şi demn/.../, cu bucuria celui care vede idei, lăsându-se atins în fiecare dimineaţă de lumina spiritului", îşi îndeplineşte sacra sa datorie de soldat în slujba literaturii române. Şi de aceea spun: ce bine ar fi dacă în fiecare capitală de judeţ am avea câte un **Mircea Dinutz**! Căruia îi doresc să aibă puterea ca să ducă la

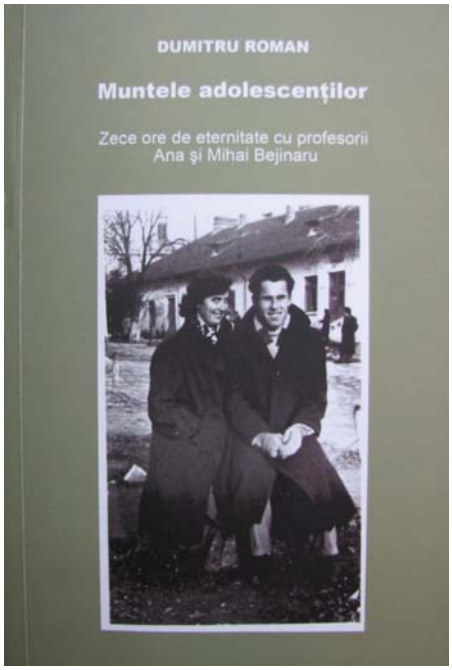
bun sfârşit planul acesta, deloc facil, aşa cum văd că l-a conceput. În cazul în care, bineînţeles, nu are în vedere şi punerea la punct a unui lanţ de colaboratori competenţi, ceea ce este cu totul altceva. Deocamdată, însă, după câte văd, monografia semnalată aici poartă numărul de ordine patru. În concluzie, la cât mai multe!

George Coandă, ***Dacoursitele***, poeme, Editura *Transversal*, Târgovişte, 2009, 170 p. Iată o carte care se potriveşte perfect cu ideea de patriotism, de educaţie prin cunoaşterea şi respectarea adevăratelor valori care dau ideea de neam, de român şi totodată de om al pământului acesta valah care m-a animat când am luat decizia înfiinţării revistei ***ProARME***. Publicate în proporţie covârşitoare înainte de 1989, poemele cuprinse aici demonstrează că atunci când te inspiră sfânta istorie a neamului, glia pe care calci şi aerul pe care-l respiri, fântâna din care bei apă şi Tricolorul, Turnul Chindiei sau crucile din cimitirele eroilor,

pe scurt – Patria, nimic pe lume nu e în zadar. Şi cu atât mai mult truda poetului. Indiferent de răsturnarea, pe cant sau altcumva, a clepsidrei cu... aurolacii politici: ***Clipa mi se strânge-n clipă,/ Timpul mă adună-n sine;/ Totul nu-i decât risipă/ De te pierzi în zile line;/ Vremea ta să-ţi fie vreme/ Când te-ndură VATRA ţării;/ Să se spargă-n trup blesteme/ De-oi fi cuc în zimţul zării./ /*** *Grâu am fost în glia-mi veche/ şi-oi fi grâu cât mi-i sorocul,/ Ea în lucru-mi nepereche/ Rost îmi e şi mi-i norocul,/ Iară Dunărea mireasă/ Deltă-n ochiumi se-nfiripă;/ Viaţa-n veacuri mi-i culeasă:/ Clipa mi se strânge-n clipă.* (**Glossa română**. Întru Eminescu);

Dumitru Roman, ***Muntele adolescenţilor***. *Zece ore de eternitate cu profesorii Ana şi Mihai Bejinariu*, Societatea Scriitorilor Militari, Bucureşti, 2009, 256 p., plus o bogată anexă

iconografică. Cum spune însuşi autorul, este o „carte despre doi dascăli care au reprezentat un reper profesional şi moral pentru toţi cei care au stat în băncile unui liceu militar". O carte general-valabilă, aşadar, până la un anume punct, ca şi monografia de mai sus a lui **Mircea Dinutz**, cu precizarea că în cazul de faţă criteriul selecţiei l-au constituit performanţele şcolare, cele mai multe din istoria Liceului Militar „Ştefan cel Mare" din Câmpulung Moldovenesc obţinându-le cei doi protagonişti sau, mai exact, elevii pregătiţi de către aceştia, soţ şi soţie, ambii profesori de chimie.

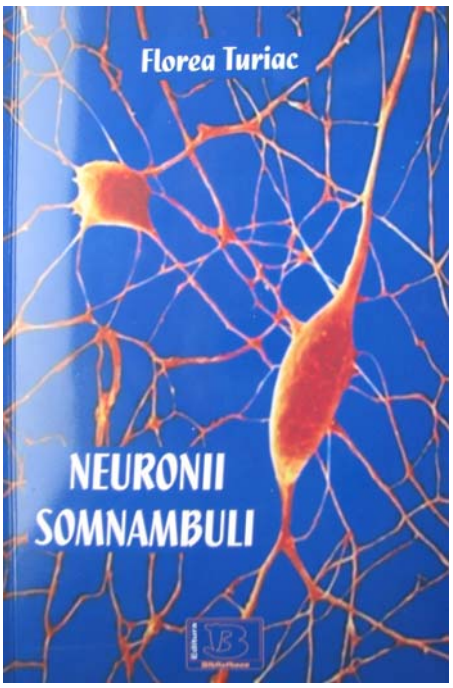
Punând cap la cap propriile-i amintiri, dar, îndeosebi, crâmpeiele confesive ale celor doi dascăli, jurnalistul cu experienţă care este **Dumitru Roman** reuşeşte o carte extrem de agreabilă, dusă la capăt cu aerul că a executat un legat testamentar deşi eroii ei principali sunt bine mersi, încă participă la reuniunile promoţiilor şi se bucură deopotrivă să vadă roadele trudei lor din cei mai frumoşi ani de viaţă. Nu ştiu cum vor recepta această carte cititorii care, ca şi autorul ei, sunt absolvenţii aceluiaşi liceu, deci îi cunosc personal şi printr-o lupă proprie pe cei doi dascăli (pe unii poate i-au nedreptăţit involuntar sau i-au lăsat corigenţi, dacă nu repetenţi), dar ca unul care, la rândul meu, sunt fost liceean militar, ştiu foarte bine ce rol decisiv poate juca, într-un sens ori altul, un profesor aflat în poziţia lor, indiferent de specializarea acestuia, intrat prin natura împrejurărilor în viaţa unui adolescent rupt de mediul său patriarhal şi pus dintr-o dată în tiparul rece, deşi frumos colorat, al unei lumi dintre cele mai dure: cea militară. Mai ales aşa cum se prezenta această lume atunci, în anii '60-'70, când nici pomeneală de facilităţile de azi ale unui liceu militar. Pe de altă parte, deşi uşor criticabilă pe ici, pe colo (de pildă faptul că nu este nici monografie sută la sută, nici roman, nici interviu-fluviu, nici literatură memorialistică, nici reportaj, cu atât mai mult o microistorie sau un studiu documentar, ci din toate câte ceva), cartea lui **Dumitru Roman** are marele merit că, şi acesta este doar unul singur dintre aspecte, readuce în prim-plan un crâmpei de istorie aproape uitat, anume acela al formării dascălilor care au ridicat din ţărână România învinsă în Al Doilea Război Mondial şi cărora nu le-a fost deloc uşor ca să răzbată prin viaţă într-o vreme când, încă sprijinit pe baionetele sovietice, comunismul autohton era mai turbat ca oricând.

Viorica Pop, ***Aspiraţii subtile***, Editura *Bibliotheca*, Târgovişte, 2009, 100 p. Versificaţie fără prea multe

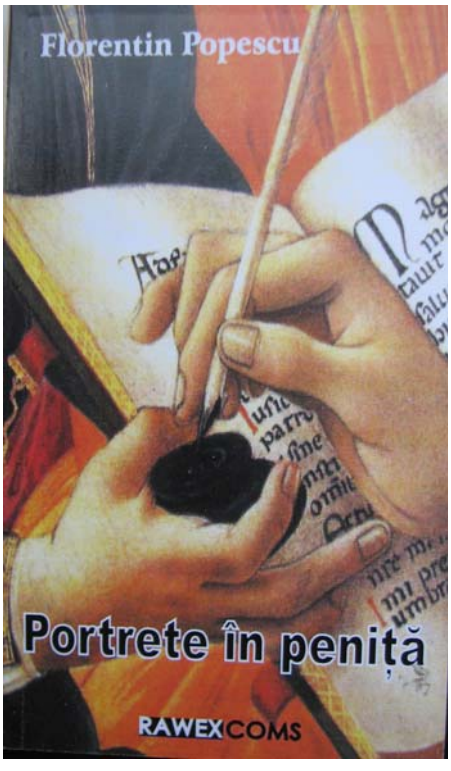
pretenţii, dar aşa cum există fotbalul din curtea şcolii, de unde nu o dată a răsărit câte un mic **Maradona**, nu văd de ce nu am tolera astfel de cărţi, de poeme, de rime: *...Gândurile-mi curg din muncă,/ Ca săgeţi mi se aruncă,/ Zgândărite cu migală,/ Curg din viaţa naturală*. (Puterea gândirii);

Florea Turiac, ***Neuronii somnambuli***, versuri, prefaţă de **George Toma Veseliu**, prezentare pe ultima copertă de **Tudor Cristea**, Editura

Bibliotheca, Târgovişte, 2009, 124 p. Este cea de a noua carte a lui **Florea Turiac**, poet oltean îndrăgostit pe veci de... Turnul Chindiei şi care vara trecută, în iunie, a împlinit interesanta vârstă de 66 de ani. A noua carte în ultimii 16 ani, trebuie precizat, întrucât „proprietarul" *neuronilor somnambuli* (ce titlu idiot! sunt tentat să zic) a debutat la exact o jumătate de secol de viaţă, răstimp în care a jonglat cu valori mai pământene, iar când, în fine, s-a apucat de versificat, a făcut-o în „dulcele stil clasic" unde, cei care îl cunosc, au putut observa că îşi găsise deja propriul său orizont liric, inimitabil, aş îndrăzni să afirm, cel puţin aici, sub Turn. Iată însă că de astă dată **Turiac** schimbă registrul tactic, ieşind la rampă cu o colecţie de metafore, destul de reuşită, de altfel, dar reaşezată puţin mai liber, ca să nu spun dezordonat, rezultatul fiind o surpriză plăcută deşi, sincer să fiu, tocmai pentru că scria cum scria îl apreciasem cel mai mult. Nu mai spun că titlul plachetei, cum observam, mi se pare un pic anapoda. Cât despre conţinut, inspirat, profund, îmbibat cu metafore, cu subtile combinaţii de cuvinte, dar şi lăbărţat nejustificat uneori, acestea merită tot efortul. Cu atât mai mult cu cât **Turiac** nu are studii superioare în niciun domeniu, ci numai un talent cu adevărat superior într-ale inovaţiei lirice, aş îndrăzni să constat. Printre poemele care mi-au atras atenţia în mod deosebit este şi cel de la pag. 34: *Se adunaseră oamenii ca nişte plutoane de execuţie/ nici prea mulţi/ dar nici prea puţini/ obligându-mă /oarecum/ să deschid uşa blindată/ a poemelor scrise/ şi a celor încă nescrise şi ţinute la secret/ în sertarul cel mai de sus al inimii...* (Mereu, ca o săgeată);

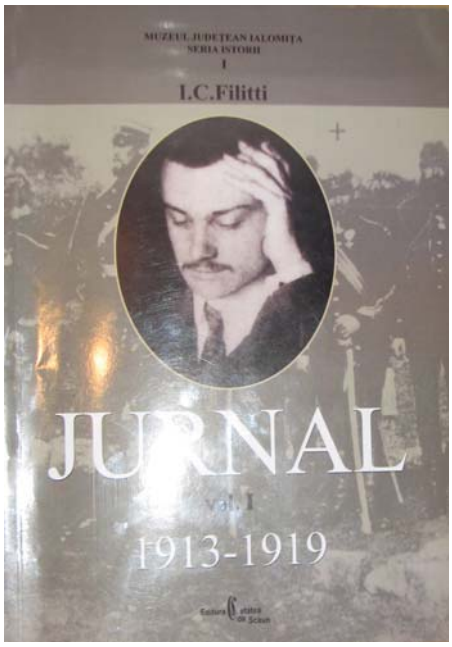
Florentin Popescu, ***Portrete în peniţă***, Editura *Rawexcoms*, Bucureşti, 2009, 230 p. Din când în când, coboară spre provincie, la Târgovişte, de cele mai multe ori invitat, scriitorul **Florentin Popescu**, el însuşi un provincial tipic ancorat cu odgoane groase însă în Capitală, amănunt perceput de majoritatea scriitoraşilor noştri drept un atestat incontestabil al valorii, fapt pentru care se grăbesc să-i iasă în cale cu zâmbetul dat la maximum şi, evident, cu braţele pline de cărţi, producţie proprie. **Popescu** acesta însă, spre deosebire de un alt mare – la propriu, în special – provincial care pozează în „capitalist" sadea, din ce în ce mai ţâfnos, mai rău cu novicii şi totodată

greu abordabil, recte **Alex Ştefănescu**, are forţa interioară de a se păstra în limitele bunului simţ, astfel că niciodată nu l-am văzut sărind peste cal şi dându-şi o mai mare importanţă decât are. Că îl supralicitează provincialii noştri, asta este problema lor. În ce mă priveşte, ţin minte perfect că nu am ratat nici eu ocazia de a-i oferi odată, cândva, pe peronul Gării de Nord, când l-am întâlnit din întâmplare (ca navetist cu ziua întâlnesc mulţi confraţi pe respectivul peron, de cele mai multe ori din întâmplare), una din capodoperele mele (altceva nu ştiu să scriu!), dar cunoscând bine că acasă îl aşteptau vrafuri de astfel de cărţi primite de la unul şi altul, aşa cum pe susnumitul **Alex Ştefănescu** îl aşteaptă quintale întregi (cică omul primeşte opt kilograme de maculatură pe zi, după cum spunea într-un articol din ***România literară*** de acum câţiva ani), nu mi-am făcut nicio iluzie că o să scrie vreun rând despre ea. Şi nu m-a dezamăgit. Ca semn că nu m-a uitat, mi-a oferit mai zilele trecute, în schimb, când a avut ocazia, una din cărţile domniei sale în care adună, practic, articolele cu iz memorialistic despre amici, prieteni şi cunoscuţi, chiar şi cronici literare risipite prin diverse publicaţii (cele mai multe provinciale, bine-înţeles). Era ziua când la salonul SST i se prezentase al doilea volum, mi se pare, din... deja istoricul tom intitulat cât se poate de egocentrist ***Eu v-am citit pe toţi!***, dar, probabil de teamă să nu i-l critic prea tare nu s-a îndurat să mi-l ofere pe acela. Iar eu, consecvent unui principiu (principiu de provincial, ţin să subliniez), acela că niciodată nu scriu vreun rând despre o carte pe care dau banii, nu am plusat. Ei, şi cu scuzele de rigoare pentru lunga şi cam trasa de păr divagaţie, aşa am ajuns să semnalez, iată, această carte apărută – şi este tot una din întâmplările petrecute în această lume atât de mică a vieţii noastre literare – exact la editura unde încă de la primul număr am tipărit revista ***ProARME***. Pe scurt, deşi nu e prima oară când iau contact cu proza lui, dar, în schimb, de azi am şi dovada în bibliotecă, pot spune că **Florentin Popescu** scrie cât se poate de simplu şi direct, la obiect, totodată şi corect, cu apetenţă pentru genul confesiv, fără paradele stilistice ale condeierilor care caută cu disperare originalitatea, demonstrând un spirit de observaţie pe cât de acut, tot pe atâta

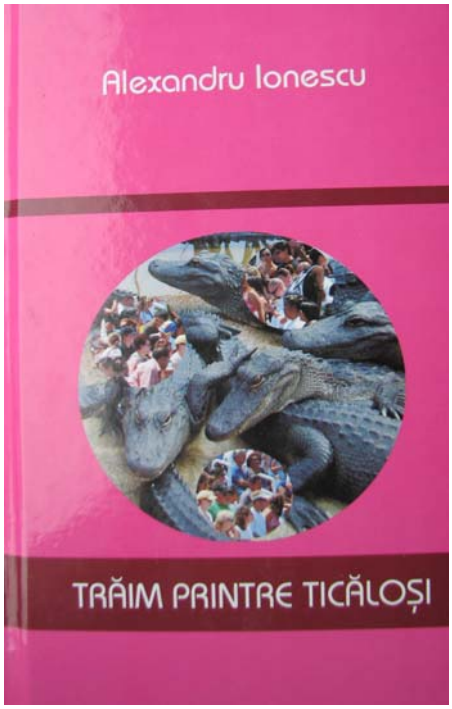
de echilibrat. Concret, este vorba aici despre evocarea a aproape 50 de scriitori români, jurnalişti ş.a., majoritatea de primă mărime, începând cu **Mircea Horia Simionescu** şi terminând cu simpaticul **C. Carbarău**, artizanul revistei ***Sud***, din Bolintin Vale (întâlnit de subsemnatul prima oară tot la editura *Rawexcoms*, pe acelaşi... palier cu *DominoR*, când ridica... tirajul), unii dintre aceştia în plină forţă creatoare, încă, alţii petrecuţi deja dintre noi, precum un **Gh. Tomozei**, **Al. Piru**, **Grigore Vieru** ş.a. Dar cu atât mai relevante sunt astfel de scrieri reluate peste ani – când ne permite buzunarul sau îi vine inspiraţia cea bună vreunui sponsor – şi „legate" în volume de genul celui semnalat aici.

I. C. Filitti, ***Jurnal, vol. I, 1913-1919***, ediţie îngrijită de **Georgeta Filitti**, Editura ***Cetatea de Scaun***, Târgovişte, 2008, 198 p., plus o bogată iconografie. Diplomat, istoric şi jurist valoros, coborâtor din celebra familie de epiroţi care a făcut istorie aici, în

Valahia, începând cu mitropolitul **Dosithei**, mai apoi cu **Constantin Hristodor Filitti**, aghiotant atât al lui **Cuza** cât şi al lui **Carol I**, cu **Alexandru C. Filitti**, eroul de la Robăneşti ş.a., autorul acestui jurnal, el însuşi făuritor de istorie – a fost în prim-planul Păcii de la Bucureşti, din 1913 –, **I. C. Filitti**, deci, ne-a lăsat prin timp „notele" sale de spectator, dar şi de actor, totodată, implicat în miezul unor evenimente care au marcat profund istoria noastră naţională. Şi este cazul să spunem că indiferent de filtrul receptării sale, autorul acestui jurnal, recuperat şi ajuns în posesia noastră, a cititorilor, graţie norei sale, distinsa cercetătoare **Georgeta Filitti**, a fost unul dintre cei mai apreciaţi tineri diplomaţi în vremea războaielor balcanice, dar, totodată, prin natura împrejurărilor, având în vedere germanofilia sa „calculată" cât şi faptul că a rămas în zona ocupată în timpul Primului Război Mondial, va deveni unul dintre cei mai contestaţi şi marginalizaţi politicieni după aceea, dar cu atât mai mult interesant din punct de vedere memorialistic. Dincolo de aspectul strict istoric, în jurnalul lui **I. C. Filitti** găsim pagini de veritabilă psihologie a poporului român sub ocupaţie, defalcată pe clase şi categorii sociale, găsim sumbre previziuni, resemnări şi, printre rânduri, mici secrete ale artei supravieţuirii. Sunt pagini de o *incontestabilă încărcătură divinatorie*, cum spune în prefaţă **Georgeta Filitti**, cea mai în măsură să-l cunoască la reala sa dimensiune, care au natura să reamintească valahului de azi, tot mai bulversat şi strivit de avalanşa evenimentelor minore, că *situaţia geopolitică a României este un dat imuabil, că adversarii sunt aceiaşi, iar prietenii – totdeauna părelnici şi interesaţi – par a fi fost lăsaţi doar pentru credulitatea mereu reînnoită şi mereu înşelată a românilor. „O alianţă între Germania şi Rusia ar fi o catastrofă pentru noi", scria el în 1919. Această perspectivă, materializată peste 20 de ani în pactul Ribbentrop-Molotov, continuă să afecteze şi azi statutul internaţional al României*.

Alexandru Ionescu, ***Trăim printre ticăloşi***, Editura *Eurolobby*, Bucureşti, 2009, 192 p. Pare cartea unui inadaptabil, biolog de profesie, din câte am înţeles răsfoind-o, care priveşte cu un ochi cât se poate de critic situaţia de fapt din România postrevoluţionară, în care, vorba ardelenaului, numai porc-de-câinele înaintează. Primită de la juristul **V. G. Păun** cu recomandarea că este una „beton", trebuie să mărturisesc că m-a cam dezamăgit această carte, de altminteri foarte prezentabilă ca aspect grafic, dar din care, încă de la prima filă, răzbat posibilităţile de exprimare destul de reduse pentru un analist care are pretenţia să se dueleze cu artilerişti de categoria unui **Patapievici**, de pildă. Sigur, omul compensează prin verva persiflantă, prin în-

crâncenare şi, eventual, prin constanţa combativităţii, dar nu este deloc suficient să alegi decupaje din presa contemporană ori din lucrările „maeştrilor" vrăjitori şi să patinezi pe socoteala lor. Aceasta pentru simplul motiv că nici măcar în teorie nu poţi cotracara loviturile unui aruncător încercat (a se citi cultivat) de talia lui... Kir Pisicovici (apropo de personajul fabulistului **Gr. Alexandrescu**), şi care are în spate un întreg Stat Major plus arsenalul logistic necesar, cu chifle bune de debitat în Poiana lui Iocan sau la butic, între două cafele la pahar de plastic, nicidecum semănate într-o carte, fie ea tipărită în tiraj limitat, dar care rămâne o carte, totuşi, adică o probă. A competenţei sau a... În fine, nu mai insist decât cu două citate extrase din capitolul (sau mai degrabă eseul) intitulat *Putrefacţia informaţiei*, primul, iar celălalt de pe ultima pagină, înainte de cuprins, edificatoare, cred, pentru întreaga lucrare: *...Mass-media este universul în care ne dospim iluziile, căutăm resursele unei vieţi uşoare, în care a gândi este o muncă pe care altul s-a angajat, cu gentileţe, s-o facă pentru noi, fără să ne coste mai nimic. Poate doar dependenţa de imaginea şi de cuvintele care ne sunt oferite cu persuasiune. Dar oare, contează asta?* Şi secundo: *...Eu cred că va veni o epocă în care stăpânii oculţi ai acestei lumi vor trăi separat de popoarele lor, vor fi serviţi de sisteme robotizate şi, cândva, îi vor îndemna pe oamenii obişnuiţi să se omoare între ei*. Abisal, nu?

Un fenomen de civilizaţie europeană:

Grupul cultural de la Târgovişte „Pro Millenium”

de Dr. George Coandă,
Professor Honorificus, Universitatea „Valahia", Târgovişte

La peste un deceniu şi jumătate de la revoluţia din 1989, şi după o perioadă de căutări şi de redefiniri în orizontul său spiritual, Târgovişteа, care, la rându-i, a suportat vertijele tranziţiei – economice, sociale şi morale –, şi-a adjudecat o nouă identitate, înregistrând în acel orizont acumulări de natură democratică şi liberală în demers, mesaj şi management. Acumulările s-au derulat succesiv, cumulativ şi calitativ, răscrucea de milenii fiind marcată în sfera actului cultural creator de o nouă mişcare declanşată, prin caracterul său sui-generis, de revistele – le amintim în ordinea cronologică a apariţiei – „Curier" (iniţiator Victor Petrescu), „Eroica" (iniţiator George Coandă), „Litere", seria a doua (iniţiatori Tudor Cristea, Mihai Stan şi Dumitru Ungureanu), şi „Armonia", seria a treia (iniţiator Viorica Arghir), şi cărora, în timp, li s-au alăturat „Climate literare" (iniţiator Ion Iancu Vale), „ProArme" (iniţiator Dan Gîju) şi săptămânalul „Impact" (iniţiator Vali Niţu). De bună seamă, dacă este să ne referim la dialectica genezei acestei noomişcări, patul germinativ a fost pregătit de câteva apariţii publicistice din păcate sporadice, cum au fost revistele „Târgovişteа" (iniţiator Mihail I. Vlad), „Longitudini" (iniţiator Ştefan Ion Ghilimescu), „Kindia" (iniţiator József Pildner), dar, mai ales, de constanţa developării vieţii culturale târgovişteне, a stimulării acesteia, de către Trustul ARTPRESS (fondatori Alina Mavrodin Vasiliu şi Teodor Vasiliu). Răscrucea de milenii s-a constituit, însă, şi într-un background animat de acţiunile de spiritualitate ale Arhiepiscopiei Târgovişteі (Arhiepiscop ÎPS Vasile Costin, Arhiepiscop şi Mitropolit ÎPS dr. Nifon Mihăiţă), artistic-ştiinţifice ale Bibliotecii Judeţene „Ion Heliade-Rădulescu" (director Victor Petrescu, apoi, Carmen Vădan), Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească" (director Gheorghe Bulei, ulterior Ovidiu Cârstina), Cercului Militar (şef, locotenent-colonel r. Emil Petrescu) şi Centrului Judeţean pentru Promovarea şi Conservarea Culturii Tradiţionale (director George Corneanu), de înfiinţarea teatrului profesionist „Tony Bulandra" (fiabilizat de experimentalismul temerar al directorului său Mihai Constantin-Ranin) şi a Filarmonicii „Muntenia" (director Cristina Munteanu), de variile manifestări academice, cu rezonanţă internaţională, ale Universităţii „Valahia" (rectori, de-a lungul timpului, profesorii universitari doctori Florea Oprea şi Ion Cucui), background favorizant polarizării unor forţe intelectuale creatoare, determinată de existenţa celor şapte reviste, şi care a dus firesc la apariţia GRUPULUI CULTURAL DE LA TÂRGOVIŞTE „PRO MILLENIUM". Grupul, alcătuit din creatori – mai ales oameni de litere şi istorici ai culturii şi civilizaţiei – care, prin amicalitatea legăturilor personale, a unor preocupări acţionale comune în spaţiul cultural târgovişteаn, dar şi naţional, cu deosebire însă a întâlnirii lor în paginile revistelor amintite, fapt ce a dus la organizarea unor forme de unificare a potenţialului creativ al acestora, generator de noobrand – prin diversitatea contribuţiilor lor specifice –, cum sunt Societatea Scriitorilor Târgovişteni, Filiala Dâmboviţa „Ion Heliade-Rădulescu" a Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, Filiala Dâmboviţa „Mihai Viteazul" a Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor" şi Filiala Dâmboviţa a Societăţii de ştiinţe Istorice din România, s-a arhitecturizat, şi sub aspect programatic novator, într-un amfiteatru deschis spre zările mileniului al treilea; de aici şi determinativul emblematic PRO MILLENIUM. Grupul este format dintr-un nucleu fondator (Victor Petrescu, George Coandă, Tudor Cristea, Mihai, Stan, Viorica Arghir) şi cofondator (Ion Iancu Vale, Dan Gîju, Vali Niţu), şi din apartenenţi prin implicarea creatoare constantă, care-i conferă audienţă şi-i fac o imagine de prestigiu (reputaţii Alexandru George, Barbu Cioculescu, Mihai Cimpoi, Henri Zalis, Florentin Popescu, Nicolae Neagu, Gheorghe Buluţă, Mircea Constantinescu, cât şi Victor Sterom, Margareta Bineaţă, Christian Crăciun, Constantin Voicu, Lucian Grigorescu, Alexandru Manafu-Târgovişte, Florea Turiac, Agnes Erich, Emil Stănescu, Ştefania Rujan, Iulian Filip, Lucian Penescu, Mihai Gabriel Popescu, Gabriela Niţulescu, Marian Curculescu, Georgeta Toma, Grigore Grigore, Nicolae Scurtu, George Toma Veseliu şi alţii), spiritul său rector fiind seniorul Mircea Horia Simionescu. Grupul, nefiind exclusivist, îşi oferă disponibilitatea de a primi pe oricine are capacitatea de a săvârşi acte creatoare autentice de cultură. GRUPUL CULTURAL DE LA TÂRGOVIŞTE „PRO MILLENIUM" – trebuie precizat – este, concepţional şi acţional, implementat la standard european şi a apărut din nevoia de exprimare descentralizată a demersului spiritual, iar ceea ce se relevă despre revista „Litere" în „Dicţionarul general al literaturii române", prin extrapolare, i se poate aplica perfect, şi anume că „urmăreşte să promoveze spaţiul cultural dâmboviţean, încercând să-l scoată din localismul păgubos şi din complexul faţă de trecut", reuşind „să coaguleze un grup de autori legaţi de spaţiul dâmboviţean, de la reprezentanţii şcolii de la Târgovişte până la generaţiile mai noi", impunându-se prin valoarea incontestabilă. Astfel că, pe drept cuvânt, şi fără nici un fel de exagerare, acum grupul acesta reprezintă un veritabil fenomen spiritual, congruent prin intercompatibilităţile celor ce-l formează, compatibil însă şi cu noile nootrenduri ale europenismului comunitar, contribuind, acta, non verba, la renaşterea culturală a Târgovişteі de la începutul celui de-al treilea mileniu. Şi, cu toate că, din păcate, s-au ivit şi contestatori ai acestui fenomen de civilizaţie europeană – hrănindu-şi invidia din acel spirit de dihonie specific mioritic, pentru că altă explicaţie nu găsim pentru atitudinea lor mefientă – GRUPUL CULTURAL DE LA TÂRGOVIŞTE „PRO MILLENIUM" există. Şi cu această denumire a fost deja adus la cunoştinţa opiniei publice în mass-media şi tot astfel va fi reţinut şi de prima mare istorie a presei române în date. Ca atare, ne pare rău pentru cei care au o problemă cu buna credinţă sau cu memoria.

Karola Kim, pe numele adevărat **Bianca-Maria Gîju** (n. 1990), elevă de liceu încă, în Târgovişteа natală, absolventă a Şcolii de artă "Octav Enigărescu" din fosta Cetate de Scaun, clasa prof. **Tiberiu Cercel**, a expus, până acum, de două ori, doar: în august 2006, la Arbănaşi (Buzău), respectiv în decembrie 2008, la Târgovişte. La vârsta căutărilor, încă, atrage atenţia prin tuşa fermă, puternică şi, totodată, prin tendinţa de abordare a unei lumi halucinante, însă, în acelaşi timp, simpatice. Cum viitorul îi aparţine, avem ferma convingere că ne vom mai întâlni şi în alte colţuri de pagină cu arta ei. Succes! (B.D.)

SMARANDA

MARIA MAGDALENA

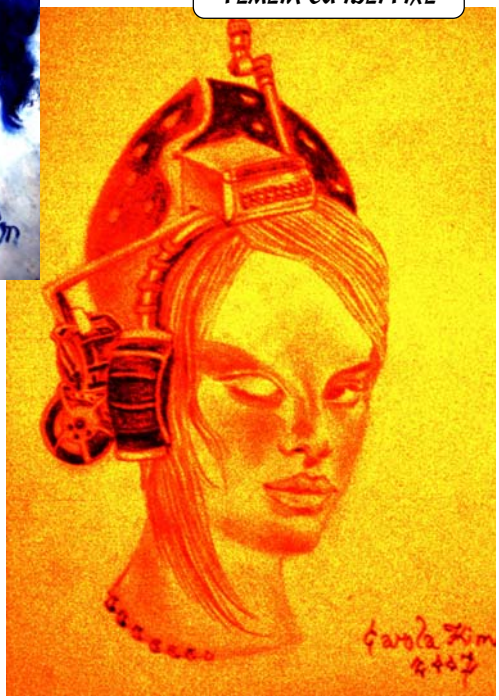

RHEEA

ŢIGĂNCUŢA

FEMEIA CU IDEI FIXE

Grafică de Octavian Covaci
Galeria ProTRIUM